

Stadteland Initiatievenfonds

Rapportage

Rob Manders, Sandy de Wit

Blaauwberg | November 2026

Inleiding

De Oost-Brabantse dorpen kennen een geschiedenis van landbouw, industrie en arbeid. Hard werken was vanzelfsprekend, grote rijkdom zeldzaam. Op de schrale zandgronden leidden velen een marginaal bestaan. Juist die omstandigheden legden – zo wordt vaak geanalyseerd – de basis voor het huidige succes van de regio. Schaarste maakt vindingrijk en noodzaakt tot samenwerking. Niet toevallig vonden de Boerenleenbank en de Boerenbond hier hun oorsprong. In Geldrop werd op 18 augustus 1897 de eerste kredietcoöperatie van Nederland opgericht; kort daarna volgden Leende en Heeze, en in december 1897 Mierlo. Deze lokale banken groeiden uit tot de voorloper van de huidige Rabobank. De Boerenleenbanken werkten volgens het principe van zelfhulp: onafhankelijk blijven van woekeraars en liefdadigheid, samen sparen, elkaar steunen in moeilijke tijden en investeren in de toekomst. Diezelfde mentaliteit is nog altijd herkenbaar in de Brainportregio. De omstandigheden zijn veranderd, maar de kern is gelijk gebleven: door samenwerking kom je verder, en de regio neemt in de eerste plaats zelf verantwoordelijkheid. Of, in de woorden van de regionale voetbalgrootmacht: „Eendracht maakt macht". In Geldrop-Mierlo werken we nu aan een eigentijdse vorm van samenwerking: het Stadteland Initiatievenfonds.

Geldrop-Mierlo staat voor een reeks uitdagingen die om meer vragen dan individuele ondernemers of vrijwilligersbesturen kunnen leveren. Vraagstukken op het gebied van energietransitie, netcongestie, digitale veiligheid, arbeidsmarktkrapte en leefbaarheid overstijgen het vermogen van afzonderlijke organisaties. Er is behoefte aan structurele samenwerking, regie en professionele ondersteuning op gebiedsniveau.

Dit rapport introduceert het Stadteland Initiatievenfonds: een gemeentebreed investeringsinstrument, geënt op de beproefde praktijk van ondernemersfondsen in Nederland. In meer dan vijftig gemeenten functioneren dergelijke fondsen al succesvol, waaronder dichtbij in Helmond en Laarbeek. De ervaringen zijn overwegend positief: fondsen leveren aantoonbare meerwaarde voor leefbaarheid, economisch klimaat en onderlinge samenhang.

In Geldrop-Mierlo bestaan al succesvolle gebiedsfondsen op basis van reclamebelasting in beide dorpscentra. Het gemeentebrede Stadteland Initiatievenfonds is een logische volgende stap in een lange traditie van samenwerking.

De naam **Stadteland** verwijst naar het unieke karakter van de gemeente: de dynamische samenkomst van het stedelijke Geldrop en het landelijke Mierlo. Dit sluit aan op de Villagemarketing en doet gestaag zijn entrée in Geldrop-Mierlo. Zo draagt de recent onthulde muurschildering bij het Weverijmuseum ook de naam "Het Stadteland" als symbool van die lokale identiteit. Het Stadteland Initatievenfonds is een instrument waarmee wordt beoogd die lokale identiteit te ondersteunen en versterken.

Inhoud

1. Waarom een Stadteland Initiatievenfonds? 4
2. Landelijke praktijk 7
2.1 Opkomst en verspreiding ondernemersfonds 7
2.2 Structuurkenmerken van fondsen 8
2.3 Lessen uit de praktijk 9
3. Inhoudelijke thema's 11
Energietransitie en circulariteit 11
Maatschappelijke verbondenheid 12
Cofinanciering en professionalisering 13
Kennis, innovatie en digitalisering 16
4. Voorstel Stadteland Initiatievenfonds 18
4.1 Gemeentebreed 18
4.2 Bedrijventerreinen en landbouw 19
4.3 Centrum Geldrop en Centrum Mierlo 20
4.4 Wijkmanagement Geldrop-Oost en Geldrop-West 21
4.5 Wijkmanagement Mierlo 21
4.6 Bijzondere stakeholders 22
Onderwijs 22
Anna Zorggroep 22
4.7 Opbrengsten per gebied 24
5. Governance en techniek 25
5.1 Onafhankelijk bestuur 25
5.2 Aansturing van de trekkingsgebieden 26
5.3 Voor en door ondernemers en organisaties 27
5.4 Communicatie en draagvlak 27
5.5 Pilot en evaluatie 28
5.6 Aanvraagcriteria 29
6. Proces en advies 30
6.1 Lokaal proces in gemeente Geldrop-Mierlo 30
6.2 Conclusie en advies 31
Bijlage 1: Infographic voorstel Stadteland Initiatievenfonds 34
Bijlage 2: Gedetailleerde inleg per gebied 35
Bijlage 3: Voorbeeldprojecten uit andere fondsen 36

Afbeelding op de omslag: *Het Stadteland* door **Studio Giftig**

1. Waarom een Stadteland Initiatievenfonds?

In Geldrop-Mierlo zijn er meerdere redenen om te verkennen of een gezamenlijk investeringsfonds wenselijk is. Een fonds vóór en dóór ondernemers en het maatschappelijk middenveld (onderwijs, zorg, sport, cultuur). Een platform voor structurele samenwerking en een stabiele, financiële backbone om allerhande projecten en activiteiten van de grond te krijgen.

Om te beginnen zijn er een aantal praktische, lokale motieven die een rol spelen.

- **Versterking van de organisatiegraad op bedrijventerreinen**

In het Economisch Beleid van de gemeente (2022) is vastgesteld dat het organiserend vermogen op de bedrijventerreinen tekortschiet. Een basispakket van parkmanagement en collectieve beveiliging ontbreekt. Dat zet de toekomstbestendigheid van de terreinen onder druk. Gezamenlijke investeringen zijn noodzakelijk om kwaliteit, veiligheid en aantrekkelijkheid voor huidige én toekomstige bedrijven te waarborgen.

- **Doorontwikkeling van de succesvolle centrumfondsen**

In de centra van Geldrop en Mierlo betalen winkeliers en horeca al jarenlang verplicht mee aan het collectief via de reclamebelasting. Deze structurele samenwerking functioneert goed. Tegelijkertijd is er aanleiding om een volgende stap te zetten. De basis van de huidige centrumfondsen is relatief smal: alleen gebruikers van commerciële panden in een select aantal straten investeren mee in de levendigheid van het centrum. Met een gemeentebreed fonds worden ook vastgoedeigenaren, maatschappelijke organisaties en bedrijven buiten het kernwinkelgebied georganiseerd. Dat vergroot de slagkracht en biedt ruimte voor nieuwe vormen van samenwerking en cross-overs.

- **Meer samenwerking en investeringen in het buitengebied**

Het Brabantse buitengebied is volop in transitie. Naast landbouw groeit de recreatieve- en andere economische bedrijvigheid. Ondernemers worden geconfronteerd met grote opgaven: energie en netcongestie, stikstof, toenemende recreatiedruk, ruimtelijke schaarste en vrijkomende agrarische bebouwing. Om hierop regie te kunnen voeren, is een sterke organisatiegraad essentieel. In gemeenten als Deurne en Laarbeek is binnen het Ondernemersfonds een aparte stichting voor het buitengebied opgericht, gericht op onderlinge verbinding, profilering en gezamenlijke aanpak van gebiedsopgaven. Dat biedt een inspirerend voorbeeld.

- **Benutten van cofinancieringskansen**

Op dit moment blijven kansen liggen door gebrek aan collectieve middelen en organisatiekracht. Provincie, Brainport, Rijk en EU beschikken over substantiële cofinancieringsbudgetten voor verduurzaming, innovatie, veiligheid en sociaalmaatschappelijke projecten. Om deze middelen aan te trekken, is een stabiele zelforganisatie met structureel investeringsvermogen cruciaal. In Helmond functioneert het Ondernemersfonds aantoonbaar als multiplier: lokale investeringen trekken externe middelen, kennis en netwerken aan.

Daar zijn er nog een aantal meer strategische overwegingen. De afgelopen jaren hebben aangetoond dat onverwachte ontwikkelingen – van oorlogen en energiecrisissen tot pandemieën – direct raken aan de belangen van bedrijven, inwoners en de lokale economie. Om hierop te kunnen anticiperen, is het essentieel om niet alleen reactief, maar vooral proactief te handelen. Een sterk organiserend vermogen is hierbij cruciaal. Bedrijven en maatschappelijk middenveld hebben te maken met een serie van strategische opgaven die van toenemende omvang en complexiteit zijn en steeds meer in elkaar grijpen. Door gezamenlijk te investeren in voorzieningen, activiteiten en programma's kunnen op deze opgaven betekenisvolle resultaten worden geboekt. We noemen een aantal van deze opgaven, het gaat niet om een limitatieve lijst.

- **Talent behouden en aantrekken.**

De arbeidsmarkt in de Brainportregio is krap en de groei van het hightechcluster in Eindhoven en Veldhoven versterkt de concurrentie om talent. Voor bedrijven in Geldrop-Mierlo betekent dit dat zij zich zichtbaarder moeten profileren als aantrekkelijke werkgevers en intensiever moeten samenwerken met het onderwijs. Daarbij gaat het steeds meer om het creëren van goede randvoorwaarden die een bedrijf aantrekkelijk maken voor werknemers. Zo heeft het Helmondse fonds een aanpak ontwikkeld rondom vitaliteit, gezondheid en werkplezier. Bedrijven kunnen sparren met een ervaren HR-manager om praktische stappen te zetten op het gebied van preventie en vitaliteit. Daarnaast zijn er workshops beschikbaar voor ondernemers en medewerkers. Soms zijn de oplossingen heel praktisch, zoals het stimuleren van een ommetje tijdens de lunch.

Een intensieve samenwerking zorgt ook voor kortere lijntjes. Een goed voorbeeld hiervan komt opnieuw uit Helmond. Het bedrijf Clipper Interall is begin dit jaar verkocht en de nieuwe eigenaar heeft besloten alle productiefaciliteiten naar het buitenland te verplaatsen. Alle bedrijven op de terreinen zijn geattendeerd op de aankomende beschikbaarheid van een grote groep (95) ervaren medewerkers, variërend van operators en logistiek medewerkers tot aan de receptioniste en teamleiders. Vraag en aanbod worden vervolgens met elkaar in contact gebracht, onder andere via een banenmarkt. Zo wordt lokaal talent en waardevolle ervaring behouden voor de stad.

- **Anticiperen op de schaalsprong: nieuwe betrokkenheid bij het verenigingsleven genereren.**

De groei van de regio brengt zowel kansen als uitdagingen met zich mee. Een uitdaging is het betrekken van nieuwe groepen bewoners bij het lokale verenigingsleven. Zo staan traditionele sportclubs onder druk door dalende ledenaantallen en een afname van vrijwilligers. De nieuwe, steeds vaker ook internationale bewoners willen wel sporten maar hebben andere behoeften. Meer flexibiliteit, laagdrempeliger, meer afwisseling in type sport, meer denkend in abonnementsvorm dan in lidmaatschap. Sportclubs en bedrijven kunnen in samenwerking tot nieuwe initiatieven en arrangementen komen. Van periodieke sportclinics, gezamenlijke toernooien, kleinschalige sportactiviteiten in de wijk tot aan een sportinstructeur die wekelijks groepen werknemers samen laat sporten.

Een Stadteland Initiatievenfonds kan fungeren als de spil in het oppakken van deze verschillende opgaven. Het fonds biedt niet alleen financiële middelen, maar ook een platform voor samenwerking en coördinatie. Door projecten rond arbeidsmarkt, klimaatadaptatie, mobiliteit, verduurzaming en tal van andere thema's te bundelen, wordt op een praktische manier gewerkt aan een veerkrachtige lokale economie.

We voegen nog een laatste punt toe aan deze opsomming. **Geldrop-Mierlo staat vooral bekend als aantrekkelijke woongemeente.** De economische omvang is relatief beperkt. Dat blijkt uit de arbeidsquote (aantal banen per 100 leden van de beroepsbevolking).

	Aantal banen	Beroepsbevolking	Aantal banen per 100 leden beroepsbevolking
Nuenen	8.740	13.000	67
Geldrop-Mierlo	**15.840**	**23.000**	**69**
Heeze-Leende	6.880	9.000	76
Valkenswaard	13.810	17.000	81
Deurne	15.620	19.000	82
Someren	9.910	12.000	83
Helmond	51.040	56.000	91
Eindhoven	188.770	147.000	128
Veldhoven	44.390	27.000	164

Met een score van 69 heeft Geldrop-Mierlo, ook in vergelijking met andere substedelijke gemeenten, een lage arbeidsquote. Gemeenten met een score boven de 100 kennen een inkomende pendel en vervullen vaak een centrumfunctie; onder de 80 is vooral sprake van een woongemeente.

Een relatief kleine economie kent nadelen. Bedrijven zorgen niet alleen voor werkgelegenheid – inclusief kansen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en stageplaatsen voor jongeren – maar ook voor dynamiek. Zij trekken bezoekers, versterken koopkrachtbinding, investeren in sport, cultuur en verenigingsleven, dragen bij aan veiligheid en leveren een belangrijke bijdrage aan de gemeentelijke financiën. Zelfs wanneer werkgelegenheid in buurgemeenten beschikbaar is, mist een pure woongemeente economische en maatschappelijke levendigheid. Daarbij leidt sterke woon-werkpendel tot extra verkeersdruk.

De regio staat bovendien aan de vooravond van een forse schaalsprong. Voor Geldrop-Mierlo zijn circa 2.500 extra woningen voorzien tot 2030. Dat biedt kansen, maar vraagt ook om een sterke positie van ondernemers en maatschappelijke organisaties in de ruimtelijke en economische ontwikkeling. Het is van belang nieuwe inwoners te binden aan de lokale economie en gemeenschap, en tegelijkertijd ruimte te blijven bieden aan bedrijvigheid. Zo wordt het zogenaamde 'Brandevoort-effect' voorkomen: een mooie wijk, fijne plek om te wonen maar zonder een echte economische functie en verbinding met de rest van de stad. Of een tikje zwartwit, meer een Eindhovense buitenwijk dan een integraal onderdeel van de eigen stad.

2. Landelijke praktijk

Het Stadteland Initiatievenfonds is geënt op een beproefde nationale praktijk, die van het Ondernemersfonds. In meer dan vijftig Nederlandse gemeenten functioneren gemeentebrede ondernemersfondsen. De ervaringen zijn overwegend positief en bieden waardevolle lessen voor de inrichting van het fonds in Geldrop-Mierlo.

We beschrijven achtereenvolgens de opkomst en verspreiding van de fondsen (2.1), de gedeelde structuurkenmerken (2.2) en de belangrijkste lessen uit twintig jaar praktijk (2.3).

2.1 Opkomst en verspreiding ondernemersfonds

Het Ondernemersfonds heeft zijn oorsprong in Leiden. Daar is in 2005 op initiatief van het georganiseerde bedrijfsleven een gemeentebreed fonds gevormd, gevoed vanuit een beperkte opslag op de OZB voor niet-woningen. Daarmee ontstond een stabiele en structurele financieringsbron voor collectieve investeringen in het vestigingsklimaat. De gemeente staat op afstand van het fonds: de betalers voeren zelf de regie.

Het Leidse model bleek een effectief middel om private investeringen in de lokale economie los te maken. Het maakte bovendien een einde aan de vrijblijvendheid in de samenwerking en gaf een forse impuls aan het organiserend vermogen van ondernemers ter plekke. Het signaal heeft navolging gekregen in grote delen van het land. Inmiddels werken circa vijftig gemeenten met een Ondernemersfonds. Daarnaast is in tenminste vijftien tot twintig gemeenten op dit moment een onderzoek of discussie gaande.

Het overzicht van actieve fondsen op de volgende pagina maakt duidelijk dat een fonds in zeer verschillende omgevingen kan gedijen: grote steden én kleinere gemeenten, dichtbevolkte Randstad én dunner bevolkte regio's, industriegemeenten én streken met een sterk agrarisch of toeristisch profiel. Dat heeft te maken met de flexibiliteit van het instrument. De systematiek werkt overal hetzelfde — gefinancierd vanuit de OZB-opslag voor niet-woningen, 'voor en door ondernemers', gemeente op afstand — maar met een uitwerking die volledig is aangepast aan lokale wensen, context en doelstellingen.

De kunst van het nadenken over een fonds voor Geldrop-Mierlo bestaat er dan ook uit om vanuit deze algemene systematiek — die vrij basaal en overzichtelijk is — en de landelijke praktijkervaringen — die er volop zijn — toe te werken naar een model op lokale maat. In hoofdstuk 4 doen we daarvoor een voorstel.

Leiden	Wijk bij Duurstede	Laarbeek
Utrecht	Culemborg	Deurne
Leeuwarden	Houten	Harlingen
Groningen	Montfoort	Vlaardingen
Dordrecht	Den Helder	Waddinxveen
Heerlen	Schagen	Gouda
Helmond	Enkhuizen	Zwijndrecht
Alkmaar	Medemblik	Hendrik-Ido-Ambacht
Delft	Assen	Alblasserdam
Meppel	Uithoorn	Heerenveen
Súdwest-Fryslân	Nieuwkoop	Sliedrecht
Heerde	Lisse	Hardinxveld-Giessendam
Westerveld	Katwijk	Amstelveen
Het Hogeland	Bodegraven-Reeuwijk	Gorinchem
Beverwijk	Pijnacker-Nootdorp	Terschelling
Schiermonnikoog	Twenterand	Ridderkerk
Best	Landgraaf	

2.2 Structuurkenmerken van fondsen

Voordat we ingaan op de lokale context en het voorstel voor Geldrop-Mierlo, eerst een overzicht van de structuurkenmerken die alle fondsen delen. Die kenmerken vormen het 'DNA' van het instrument, en ze zijn tegelijk de uitkomst van twintig jaar praktijkervaring. Wie de opzet van een fonds overweegt, doet er goed aan deze bouwstenen te kennen.

Financiering via een OZB-opslag niet-woningen
Alle fondsen worden gevoed via een opslag op de OZB voor niet-woningen. De meeropbrengst van die verhoging wordt één op één overgedragen aan de stichting die het fonds beheert. De meeste fondsen werken met een tarief tussen de 40 en 90 euro per 100.000 euro WOZ-waarde. De hoogte van het tarief is afhankelijk van het ambitieniveau en de financieringsbehoefte vanuit de bestaande collectiviteit. In sommige fondsen wordt een gefaseerde opbouw toegepast.

Alle eigenaren en gebruikers van zakelijk vastgoed dragen bij
Niet alleen winkels, kantoren en horeca maar ook het onderwijs, de zorg, sport en cultuur betalen mee. Onder de noemer 'ondernemers' wordt dus uitdrukkelijk ook de categorie 'not-for-profit' verstaan: onderwijs, zorg, sport en cultuur. Deze brede deelnamen stimuleert in de praktijk de samenwerking tussen het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Voor maatschappelijke organisaties opent het fonds ook een nieuw platform voor samenwerking met het bedrijfsleven.

Bestedingen zijn geheel vrij
Alles wat ondernemers aanmerken als hun gezamenlijk belang komt voor financiering in aanmerking. Er kan bovendien gespaard worden binnen het fonds, bijvoorbeeld voor grotere uitgaven in latere jaren. Er geldt geen bestedingsdwang. Deze regelvrijheid is een bewuste keuze: het fonds is een vrijplaats voor ondernemende creativiteit, geen subsidieprogramma met een vast bestedingskader.

Aansturing via trekkingsrechten en een gemeentebreed aandeel
Het budget van de fondsen wordt vaak via een trekkingsrecht beschikbaar gesteld aan de gebieden of sectoren waar het is opgebracht. Het vergt lokaal maatwerk om deze te bepalen en de praktische uitwerking verschilt per fonds. Daarnaast is er in veel fondsen steeds vaker een gemeentebreed budget voor gezamenlijke thema's, die de trekkingsgebieden boven gaat. In een aantal fondsen (Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Uithoorn, Terschelling) is het idee van trekkingsrechten zelfs geheel losgelaten en wordt het gehele budget vanuit één gemeentebreed platform aangestuurd. De omvang en werking van 'gemeentebreed' vergt opnieuw lokale maatvoering.

Professionele ondersteuning
Vrijwel alle fondsen werken met een vorm van professionele ondersteuning. In ieder geval een secretariaat, en steeds vaker een fondsmanager waar vanuit alle trekkingsgebieden een beroep kan worden gedaan. Een fondsmanager jaagt plannen aan, werkt ideeën uit, onderhoudt contacten met gemeente en externe partijen, gaat actief op zoek naar cofinanciering en functioneert als verbindende factor tussen alle gebruikers van het fonds. De inzet van een fondsmanager is niet verplicht, maar zeker aan te raden.

Non-interventie en non-substitutie
Met de gemeente worden twee kernafspraken gemaakt. Non-interventie betekent dat er geen gemeentelijke sturing is op de bestedingen van het fonds. Non-substitutie betekent dat er geen publieke (onderhouds-)taken op het fonds worden afgewenteld; het fonds is aanvullend op publieke taken, niet vervangend. Aan het einde van het jaar wordt door het fonds verantwoording afgelegd over de wijze van besteding — het blijft formeel immers publiek geld. De afspraken tussen fonds en gemeente worden vastgelegd in een convenant.

Btw-plichtig en aftrekgerechtigd
Per ministeriële regeling zijn alle ondernemersfondsen btw-plichtig verklaard. Dat betekent tegelijk dat ze btw mogen aftrekken. De opbrengst is daarmee een netto te besteden bedrag. Enige uitzondering is het aandeel dat door de non-profit wordt opgebracht; die sector kan de btw doorgaans niet in aftrek nemen. Het btw-dossier is in beweging door recente jurisprudentie wat in potentie alle fondsen ongeacht heffingsgrondslag raakt. Het dossier is goed belegd bij het Landelijk Platform Ondernemersfondsen die in overleg staat met betrokken ministeries.

Start als experiment, daarna doorgaans onbepaalde tijd
Een fonds start vrijwel altijd als experiment, meestal met een looptijd van vijf jaar. Na die vijf jaar vindt een evaluatie plaats en wordt beoordeeld of het fonds een vast onderdeel dient te zijn van het lokaal-economische landschap. Veel fondsen hebben deze proefperiode inmiddels doorlopen en zijn voor onbepaalde tijd vastgesteld. De evaluatiemomenten vormen ook een natuurlijk exit-moment: als het fonds niet blijkt te werken, kan de gemeenteraad besluiten het niet voort te zetten.

2.3 Lessen uit de praktijk

De circa vijftig fondsen in het land zijn in de afgelopen twintig jaar een rijke leerschool gebleken. Binnen het Landelijk Platform Ondernemersfondsen — waarvan veel fondsen lid zijn — worden praktijkervaringen en leerpunten gedeeld. We brengen de belangrijkste lessen hier samen, geordend naar thema. Deze lessen vormen samen met de lokale context (hoofdstuk 3) de onderlegger voor het voorstel in hoofdstuk 4.

Haak aan bij bestaande collectiviteit
Een fonds is geen vervanger van bestaande samenwerking, maar een versterker. De ervaring leert dat fondsen het snelst tot ontwikkeling komen in gemeenten waar al collectiviteit aanwezig is. In Geldrop-Mierlo is die collectiviteit op verschillende niveaus al aanwezig (Gemini, OVM, centrumorganisaties Geldrop en Mierlo, ZLTO, Coöperatie Hooge Akker). De bestaande organisaties krijgen meer armslag en slagkracht, en nog ongeorganiseerde gebieden worden uitgenodigd om aan te haken.

Bestedingen evolueren: drie generaties
In de meeste fondsen zien we een ontwikkeling van bestedingen plaatsvinden, van praktisch en korte termijn, denk aan sfeerverlichting, de sinterklaasintocht of eenmalige promotiefolders, naar meer strategisch en lange termijn. Beginnend bij terugkerende evenementen (winterfair of ijsbaan), opbouw stagenetwerken en parkmanagement met KVO, tot de realisatie energyhubs, city- en regiomarketing onder regie van de ondernemers, eigen gebiedsvisies en ondernemersstrategie op vergrijzing en krimp.

Een basisniveau aan eerste-generatievoorzieningen blijft belangrijk; ook na tien jaar fonds is de sfeerverlichting niet opeens overbodig. Maar de kunst is om niet in de eerste generatie te blijven hangen. Het fonds is óók een plek voor innovatie en nieuwe samenwerkingsverbanden. Een stimulerende rol van het fondsbestuur en het fondsmanagement is daarbij behulpzaam. Voor Geldrop-Mierlo betekent dit: vanaf het begin ruimte maken voor ambities op arbeidsmarkt, onderwijs-bedrijfsleven, energie en verduurzaming — naast het praktische werk op de terreinen en in de kernen.

Tempoverschillen tussen gebieden zijn normaal
Na de start van een fonds ontwikkelen gebieden en sectoren zich zelden in hetzelfde tempo. Dat is ook geen probleem. Wel ligt er een duidelijke taak bij het fondsbestuur en de eventuele fondsmanager om ervoor te zorgen dat er geen structurele achterblijvers ontstaan. Dat vergt een vorm van opbouwwerk: gebieden op gang helpen met organisatie, communicatie en bestedingsmanagement. Ideeën zijn er meestal wel genoeg, het gaat vooral om organisatie- en realisatiekracht. Voor Geldrop-Mierlo is dit zeker een relevant aandachtspunt aangezien een groot aantal gebieden (terreinen, wijken, buitengebied) nu nog een beperkte organisatiegraad kennen.

Not-for-profit als verworvenheid
De medebetaling door onderwijs, zorg, sport en cultuur wordt bij de start soms met gemengde gevoelens bekeken. In de praktijk blijkt het echter een van de sterkste troeven van het fonds. Scholen en zorginstellingen zijn grote werkgevers, omvangrijke vastgoedpartijen en vaak verankerde instituties in een gebied. En het sport- en verenigingsleven behoort tot de kern van het dorpsleven. Hun deelname zorgt voor cross-overs en samenwerkingen die anders zelden ontstaan — stagemarkten met het mbo, verduurzamingsprojecten met sportverenigingen, werving van personeel voor de zorg via gezamenlijke campagnes, cultuurprogramma's die bezoekers naar de kernen trekken. Westerveld laat zien hoe natuurlijk die interactie kan worden: veel 'maatschappelijke projecten' worden gedragen door het fonds, vanuit de overtuiging dat levendige dorpen de basis vormen om lokaal goed te kunnen ondernemen.

In het volgende hoofdstuk brengen we de specifieke context van Geldrop-Mierlo in beeld. Dat is nodig om, op basis van de landelijke praktijk en de lokale omstandigheden, in hoofdstuk 4 een voorstel op maat te doen voor het Stadteland Initiatievenfonds.

3. Inhoudelijke thema's

Uit de gesprekken die tot zover met ondernemers en andere belanghebbenden zijn gevoerd, zijn diverse thema's naar voren gekomen die relevant zijn voor Geldrop-Mierlo. Deze thema's zijn in een eerdere fase geïnventariseerd en vervolgens samen met de stuurgroep besproken en geprioriteerd. De in dit hoofdstuk uitgewerkte thema's zijn de onderwerpen die door de stuurgroep als prioriteit zijn aangemerkt en waar zij de grootste meerwaarde van zien voor een gezamenlijk, gemeentebreed fonds.

De beschreven thema's vormen nadrukkelijk geen vastomlijnd programma of volledige lijst van mogelijke bestedingen. Het fonds is immers faciliterend en vraag-gestuurd: initiatieven ontstaan vanuit de praktijk en worden door ondernemers en andere betrokken partijen zelf opgepakt en uitgevoerd. De thema's in dit hoofdstuk bieden daarom vooral een richtinggevend kader voor de soorten opgaven en kansen waarbij een gezamenlijke aanpak van toegevoegde waarde kan zijn.

Per thema beschrijven we kort de context, de belangrijkste opgaven en de kansen voor samenwerking en investering. Ook zullen we enkele voorbeelden geven uit de landelijke praktijk. Daarmee ontstaat een beeld van de manier waarop gezamenlijk kan worden gewerkt aan een sterk, toekomstbestendig en levendig ondernemers- en vestigingsklimaat.

De thema's die we bespreken zijn:

- Energietransitie en circulariteit
- Sociale en maatschappelijke verbondenheid
- Cofinanciering en professionalisering
- Arbeidsmarkt, talent en levendigheid
- Kennis, innovatie en digitalisering

Op zoek naar meer inspiratie? We hebben een uitgebreidere themalijst met compacte uitleg toegevoegd als bijlage 4.

Energietransitie en circulariteit

In de huidige economische en maatschappelijke context is de energietransitie een thema dat steeds prominenter op de agenda staat, ook bij ondernemers. De omslag naar duurzame energie en circulaire bedrijfsvoering brengt niet alleen uitdagingen, maar ook kansen met zich mee. Veel ondernemers willen actief bijdragen aan deze transitie, maar de individuele inspanningen brengen je maar tot zekere hoogte. Het vinden van collectieve, schaalbare oplossingen is een inspanning, maar de resultaten zijn veelbelovend. Hieronder een voorbeeld van de aanpak in Helmond.

Praktijkvoorbeeld: Helmond

Bij Bedrijventerreinen Helmond wordt al geruime tijd ingezet op gezamenlijke energie-initiatieven en de verduurzaming van de terreinen. Met fondsgeld zijn de ondernemers in staat om grote publieke financieringsstromen naar zich toe te trekken. Binnen het programma Smart Synergy Helmond zijn verschillende projecten in ontwikkeling, waaronder 2 warmterotondes waarmee restwarmte wordt benut voor het verwarmen van o.a. kantoorpanden. Ook is er een grondstoffenplatform opgezet waarbij men gebruik maakt van onderlinge reststromen ter bevordering van circulaire economie. Verder wordt er gewerkt aan een waterrotonde, in anticipatie op toekomstige (drink)waterschaarste. De samenwerking is gericht op het zuiveren en hergebruik van afval- en proceswater.
www.bedrijventerreinenhelmond.nl

Binnen Geldrop-Mierlo is de energietransitie nadrukkelijk een onderwerp dat leeft bij ondernemers. Vanuit de bestaande ondernemersverenigingen zijn de afgelopen jaren al verschillende initiatieven geweest om ondernemers te informeren, kennis te delen en onderzoek te laten uitvoeren naar mogelijkheden op het gebied van verduurzaming, energiebesparing en gezamenlijke oplossingen. Daarmee is een belangrijke eerste stap gezet: de bewustwording is aanwezig en de bereidheid om gezamenlijk op te trekken is zichtbaar.

Tegelijkertijd blijkt in de praktijk dat het lastig is om vanuit deze initiatieven door te groeien naar concrete uitvoering. Ondernemersverenigingen beschikken vaak niet over voldoende structurele middelen om vervolgonderzoek te bekostigen, professionele ondersteuning in te huren of investeringen aan te jagen. Juist in die vervolgstap — het organiseren van samenwerking, het ontwikkelen van concrete businesscases en het aantrekken van publieke en private cofinanciering — zijn continuïteit en slagkracht essentieel.

Energieoplossingen op bedrijventerreinen dragen niet alleen bij aan de verduurzaming en energievoorziening van bedrijven, maar kunnen ook een bredere maatschappelijke functie hebben. Door lokaal opgewekte en opgeslagen energie slimmer te verdelen en het energieverbruik beter op elkaar af te stemmen, kan de belasting van het energienet afnemen. De warmterotondes van Helmond zijn hiervoor een mooi voorbeeld. Door restwarmte van bedrijvigheid op te vangen, kunnen andere gebouwen duurzaam worden verwarmd.

Voor individuele ondernemers zijn dergelijke opgaven vaak te groot en complex om zelfstandig op te pakken. Overheden, netbeheerders en subsidieregelingen stellen een aantoonbaar collectief met gezamenlijk budget steeds vaker als voorwaarde. Het Stadteland Initiatievenfonds kan hierin ondersteunen doordat er sprake is van structurele middelen en uitvoeringskracht, die kunnen worden ingezet voor gezamenlijke projecten, procesbegeleiding en cofinanciering. Daarmee ontstaat de mogelijkheid om bestaande initiatieven verder te brengen.

Maatschappelijke verbondenheid

Het fonds gaat om veel meer dan ondernemerschap in geldelijke zin. Ten eerste omdat de filosofie van het fonds uitgaat van de collectieve meerwaarde en duurzame inzet. De vergelijking met de ethiek van het klassieke familiebedrijf is op zijn plaats. Het gaat niet om het korte termijngewin en opportunistisch winstbejag. Het gaat om duurzaam investeringsbeleid en het lange termijnperspectief, rekening houdend met de directe omgeving. Ten tweede aangezien maatschappelijke organisaties zelf investeren en daarmee een belangrijk en onlosmakelijk onderdeel zijn van het fonds. Het onderscheid tussen ondernemers en maatschappelijke organisaties is niet overal even zwart-wit. Net zo goed als ondernemers hebben maatschappelijke organisaties klassieke omgevingsbelangen die gediend moeten worden: veiligheid, bereikbaarheid, zichtbaarheid. Vele organisaties definiëren zich zelf net zo goed als ondernemer en zijn dan ook aangesloten bij bestaande ondernemersnetwerken. Zo hebben zowel Gemini als OVM verschillende not-for-profitorganisaties in het ledenbestand zitten.

Sociale en maatschappelijke verbondenheid is een thema dat zowel ondernemers als not-for-profitorganisaties bezig houdt. Het fonds kan een belangrijke aanjager zijn van die verbondenheid door (co-)financiering van maatschappelijke projecten zoals het Kersenoogstfeest in Mierlo, het wijkevenement Sterrenslag in Zesgehuchten, Hooipop, en GLOW. Het gaat niet alleen om steunen van dat wat er al is, het biedt juist ook de opening om nieuwe initiatieven te starten. Te denken valt aan wijkgebonden ontmoetingsactiviteiten – zoals in Laarbeek wordt gedaan met het Dorpsdiner -, ondersteuning van verenigingen en organisaties inzake vrijwilligersbeleid (bv. het collectief poolen van vrijwilligers om uitvoeringskracht te vergroten) en het investeren in lokale, publiek toegankelijke AED's.

Cofinanciering en professionalisering

Veel van de uitdagingen waar ondernemers, verenigingen en collectieven mee te maken hebben, vragen om een steeds professionelere organisatie en uitvoering. Thema's zoals verduurzaming, arbeidsmarkt, gebiedsontwikkeling en digitalisering worden complexer, terwijl subsidieregelingen en samenwerkingsprogramma's juist hogere eisen stellen aan organisatiekracht, continuïteit en financiële onderbouwing. Tegelijkertijd leunen veel lokale initiatieven sterk op vrijwilligers en de inzet van individuen. Hoewel deze betrokkenheid van grote waarde is, leidt dit in de praktijk regelmatig tot beperkte uitvoeringskracht, afhankelijkheid van enkele kartrekkers en moeite om projecten langdurig vol te houden.

Het Stadteland Initiatievenfonds kan bijdragen aan het ondersteunen en versterken van deze bestaande organisaties. Door het fonds in te zetten voor professionele kracht, ontstaat ruimte om vrijwilligers te ontlasten en initiatieven structureler te organiseren. Hierdoor kunnen ondernemersverenigingen en collectieven niet alleen beter inspelen op actuele vraagstukken, maar ook slagvaardiger samenwerken om projecten daadwerkelijk te realiseren. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van park-, centrum en fondsmanagement, of specialistische expertise op onderwerpen zoals energie, mobiliteit, subsidies of arbeidsmarkt.

Daarnaast kan een fonds een belangrijke rol spelen bij het aantrekken van externe financiering. Voor veel regionale, provinciale, landelijke en Europese subsidieregelingen geldt dat cofinanciering, gecombineerd met een duidelijk plan van aanpak, belangrijke voorwaarden zijn om in aanmerking te komen. Juist daar ligt voor veel lokale initiatieven een uitdaging: goede ideeën zijn er vaak genoeg, maar het ontbreekt regelmatig aan tijd, capaciteit of financiële ruimte om projecten verder uit te werken en subsidie- of investeringsrijp te maken. Alleen al het opstellen en indienen van subsidieaanvragen op provinciaal, landelijk of Europees niveau vraagt vaak om aanzienlijke tijdsinvesteringen en specialistische expertise.

Dit maakt dat binnen bestaande ondernemersfondsen vaak een duidelijke samenhang zichtbaar is tussen professionalisering en het aantrekken van externe financiering. Fondsen die investeren in professionele ondersteuning en uitvoeringskracht blijken in de praktijk doorgaans beter in staat om subsidies, samenwerkingspartners en aanvullende investeringen van buitenaf aan te trekken. Hoewel het investeren in professionele capaciteit soms als een hoge drempel wordt ervaren, laten ervaringen elders zien dat deze investering zichzelf vaak ruimschoots terugverdient. Niet alleen doordat projecten sneller en effectiever van de grond komen, maar ook doordat beter gebruik kan worden gemaakt van subsidieregelingen en andere financieringsmogelijkheden die anders onbenut zouden blijven. Een relatief beperkte lokale bijdrage kan leiden tot een veelvoud aan aanvullende publieke en private investeringen. Daarmee vergroot een fonds niet alleen de uitvoeringskracht van lokale initiatieven, maar ook de mogelijkheid om grotere ambities daadwerkelijk te realiseren.

Praktijkvoorbeeld: Westerveld

Een gemeentebreed fonds kan een positieve rol spelen bij het versterken van de levendigheid en samenhang binnen een regio. Een inspirerend voorbeeld is het fonds in Westerveld. Het fonds is sinds 2017 actief en recent door de gemeente verlengd voor onbepaalde tijd. Voor de komst van het fonds waren er zes verenigingen actief met een eigen werkgebied. In plaats van die structuur te volgen is besloten om 80% van het fonds aan te wenden via een gemeentebrede overlegtafel (de Koepel), met participatie van de zes verenigingen, en waar iedereen een goed plan kan neerleggen. Het heeft gezorgd voor een dynamische praktijk met een enorme diversiteit aan projecten en menselijke betrokkenheid.

De Westerveldse successen kunnen niet los worden gezien van de keuze om direct vanaf de start te investeren in een vorm van fondsmanagement. Natuurlijk wordt het fonds gedragen door de vele vrijwillige bestuursleden die er tijd en energie insteken. Zij weten zich echter gesteund door een professioneel fondsmanager die zorgt voor de nodige continuïteit. Het fonds heeft er een gezicht mee gekregen, iemand waar je kunt aankloppen met een idee. Bovendien komt samenwerking niet vanzelf tot stand. Je hebt een aanjager nodig, iemand die verbindt en inspireert. En dat vergt meer dan alleen vrijwillige inzet. Daarvoor zijn de opgaven waar ondernemers zich voor gesteld zien te complex geworden. Ze vergen continuïteit, deskundigheid, waarborgen voor kwaliteit en veel samenwerking. Onderlinge samenwerking maar ook samenwerking met externe partners zoals de gemeente.

Het fonds wordt in Westerveld niet enkel gezien als een handig potje voor gemeenschappelijke voorzieningen. Het fonds is een instrument om bredere opgaven mee te adresseren. De projecten dragen bij aan de leefbaarheid van de kernen, de zichtbaarheid van de historie, verspreiding van kennis, het behoud van jong talent, de toeristische aantrekkelijkheid en het vergroten van het onderlinge contact tussen ondernemers en bewoners. De uitwerking is vaak praktisch en herkenbaar, maar er gaat een gedeelde visie achter schuil.

www.ondernemendwesterveld.nl

Arbeidsmarkt, talent en levendigheid

De beschikbaarheid van voldoende en passend personeel is voor veel bedrijven een steeds belangrijkere randvoorwaarde geworden om te kunnen groeien en ondernemen. In vrijwel alle sectoren — van techniek en maakindustrie tot retail, horeca en dienstverlening — ervaren ondernemers grote tekorten op de arbeidsmarkt. Deze tekorten beperken niet alleen de groeimogelijkheden van bedrijven, maar zetten ook de economische vitaliteit van gemeenten onder druk. Tegelijkertijd zorgen bredere demografische ontwikkelingen, zoals vergrijzing en ontgroening, ervoor dat de druk op de arbeidsmarkt naar verwachting verder zal toenemen.

Met name ontgroening vormt voor veel gemeenten een belangrijk aandachtspunt. Jongeren vertrekken vaak tijdelijk uit de regio om elders een opleiding te volgen, wat op zichzelf geen negatieve ontwikkeling hoeft te zijn. De uitdaging ligt vooral in het creëren van de omstandigheden waardoor zij na hun studie ook weer terugkeren. Dat vraagt enerzijds om voldoende zichtbaarheid van lokale bedrijven, carrièremogelijkheden en doorgroeiperspectieven, maar anderzijds ook om een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. De beschikbaarheid van woningen, een levendig centrum en voldoende voorzieningen spelen daarin een belangrijke rol. Gemeenten en regio's zetten daarom steeds vaker in op het vroegtijdig verbinden van jongeren aan lokale bedrijven, bijvoorbeeld via stages, bedrijfsbezoeken, onderwijsprojecten en samenwerkingen tussen (voortgezet) onderwijs en ondernemers. Juist die eerste kennismaking kan bepalend zijn voor de mate waarin jongeren zich later verbonden blijven voelen met de regio, en na bijvoorbeeld een vervolgstudie graag terugkeren.

Voor Geldrop-Mierlo is dit thema zeer relevant, mede vanwege de ligging nabij Eindhoven en de bredere Brainportregio. Hoewel deze regio veel economische kansen biedt, zorgt zij tegelijkertijd voor een sterke aantrekkingskracht op jong talent en arbeidskrachten. Het risico bestaat dat Geldrop-Mierlo hierdoor steeds meer een woongemeente wordt, waarbij inwoners elders werken, recreëren en hun sociale leven opbouwen. Op langere termijn kan dat ten koste gaan van de levendigheid, het voorzieningenniveau en het lokale ondernemersklimaat. Juist daarom is het van belang om jongeren en talent niet alleen aan de regio, maar ook specifiek aan Geldrop-Mierlo te blijven verbinden.

Daarbij is een goede aansluiting tussen het bedrijfsleven en het onderwijs op alle niveaus van belang. Naast het voortgezet onderwijs spelen ook het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en het hoger beroepsonderwijs (hbo) een belangrijke rol bij het opleiden van toekomstig personeel. Voor bedrijven is het waardevol om al tijdens de opleiding contact te leggen met studenten, bijvoorbeeld via stages, praktijkopdrachten, bedrijfsbezoeken en gezamenlijke projecten. Hoewel Geldrop-Mierlo zelf slechts beperkt over mbo-onderwijs beschikt en geen hbo-instelling binnen de gemeentegrenzen heeft, liggen er kansen om de verbinding met onderwijsinstellingen in de bredere regio te versterken. Zo kunnen ook studenten van buiten de gemeente kennismaken met lokale bedrijven en de mogelijkheden die zij bieden. Een concreet voorbeeld is het ontwikkelen van een gedeeld stageplatform: een (digitale) plek waar bedrijven hun stageplaatsen en praktijkopdrachten kunnen aanbieden en waar leerlingen en studenten deze mogelijkheden kunnen vinden. Daarmee wordt het voor lokale bedrijven eenvoudiger om in contact te komen met toekomstig talent, terwijl ook studenten van binnen en buiten Geldrop-Mierlo kennismaken met de lokale arbeidsmarkt.

Het Stadteland Initiatievenfonds kan hierin een belangrijke rol spelen door gezamenlijke initiatieven mogelijk te maken die bijdragen aan zichtbaarheid, binding en levendigheid. Denk bijvoorbeeld aan samenwerkingen met scholen, promotie van lokale bedrijven en sectoren, gezamenlijke stage- en traineeprogramma's, evenementen voor jongeren en initiatieven die bijdragen aan een aantrekkelijk centrum en ondernemersklimaat. Daarmee kan niet alleen gewerkt worden aan het aantrekken en behouden van talent, maar ook aan het behoud van een vitale en toekomstbestendige gemeente.

Praktijkvoorbeeld: Súdwest-Fryslân en Leiden

In zowel Leiden als Súdwest-Fryslân is Technolab actief en ondersteunen de ondernemers dit programma via het fonds. Technolab is een organisatie die in samenwerking met basis- en voortgezet onderwijsinstellingen en bedrijven activerend technisch onderwijs verzorgd. Op deze manier komen kinderen vroeg in aanraking met techniek en technologie en worden hun interesse en talenten aangewakkerd. Technolab Leiden biedt de programma's Groen Doen (over duurzaamheid), Toekomsttaal (programmeren en digitale vaardigheden) en Techniekwijs (technische apparatuur en wetenschap) aan. Daarnaast bieden ze een plek aan (potentiële) zij-instromers om het onderwijsvak te leren kennen. In Súdwest-Fryslân worden per leeftijdscategorie verschillende workshops aangeboden. Deze variëren van een bootje bouwen tot solderen en van het programmeren van een robot tot chemische proefjes.

Praktijkvoorbeeld: Assen

De sport gebruikt het budget als cofinanciering voor de uitvoering van het lokale sportakkoord via het platform Assen Sportstad. Daar vallen vele activiteiten onder zoals een sportloket, periodiek sportcafé, training- en coachingaanbod voor vrijwilligers, gezamenlijk boekingsplatform voor proeflessen, organisatie van grotere sportevents (marathon e.d.), sportverkiezing, verenigingsmonitor met benchmark verenigingen op diverse factoren (voor inzicht en kennis), inzet maatschappelijke diensttijd jongeren.

Kennis, innovatie en digitalisering

De snelheid waarmee technologische en maatschappelijke ontwikkelingen elkaar opvolgen, neemt sterk toe. Onderwerpen zoals digitalisering, kunstmatige intelligentie en datagedreven werken hebben inmiddels directe invloed op vrijwel iedere sector. Waar innovatie vroeger vooral relevant was voor grote of technologische bedrijven, raakt het vandaag de dag ook detailhandel, horeca, dienstverlening, logistiek en maakindustrie. Voor veel ondernemers ligt de uitdaging daarbij niet alleen in het bijhouden van nieuwe ontwikkelingen, maar vooral in de vraag hoe deze ontwikkelingen praktisch toepasbaar gemaakt kunnen worden binnen de eigen onderneming.

Tegelijkertijd beschikken veel ondernemers, met name binnen het midden- en kleinbedrijf, niet altijd over de tijd, kennis of schaalgrootte om deze ontwikkelingen zelfstandig te volgen en te implementeren. Juist daarom worden samenwerking en kennisdeling steeds belangrijker. Door gezamenlijk op te trekken kunnen ondernemers sneller leren van elkaars ervaringen, wordt kennis toegankelijker en kan innovatiekracht worden versterkt. In steeds meer gemeenten en regio's ontstaan daarom lokale kennisnetwerken, bijeenkomsten en samenwerkingen waarin ondernemers, onderwijs en overheid elkaar weten te vinden rondom actuele thema's.

Voor Geldrop-Mierlo ligt hier een duidelijke kans. De nabijheid van de Brainportregio zorgt ervoor dat technologische ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opvolgen. Tegelijkertijd zijn er al diverse contacten gelegd tussen ondernemersverenigingen en de TU Eindhoven, met de ambitie om op verschillende thema's gezamenlijk op te trekken. Tegelijkertijd bestaat het risico dat kennis, innovatie en talent zich vooral concentreren in Eindhoven en omliggende innovatiecampussen. Juist daarom kan het van meerwaarde zijn om ook lokaal sterker in te zetten op kennisdeling, innovatie en ondernemersontwikkeling, zodat bedrijven in Geldrop-Mierlo aangesloten blijven op nieuwe ontwikkelingen en kansen.

Naast het benutten van nieuwe kennis en innovaties is het belangrijk dat bedrijven weerbaar zijn tegen verstoringen. Ondernemers zijn de afgelopen jaren sterk afhankelijk geworden van stroom, internet en digitale systemen, en juist het mkb is daar kwetsbaar voor. Wat doe je als bedrijf wanneer de stroom uitvalt, het internet wegvalt of er geen water meer is? Hoe bescherm je je onderneming tegen een digitale aanval, en wat doe je als het toch misgaat? Een actueel voorbeeld zijn de diepvriezers die via een hack werden overgenomen en op hol sloegen. Daarbij bleek dat veel bedrijven onvoldoende waren voorbereid. Veel ondernemers komen pas in actie wanneer een verstoring zich al voordoet. Op dat moment is de schade vaak al aangericht. Lokaal zijn juist de netwerken aanwezig om samen de urgentie van deze uitdagingen te bespreken, ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. Door gezamenlijk te investeren in kennis- en netwerkopbouw kunnen ondernemers dat moment voor zijn en hun weerbaarheid en bedrijfscontinuïteit structureel versterken.

Het Stadteland Initiatievenfonds kan hierin een faciliterende en verbindende rol spelen. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van workshops, inspiratiesessies en kennisevenementen rondom thema's zoals AI, cybersecurity en innovatie. Ook kan het fonds bijdragen aan het versterken van lokale netwerken en samenwerkingen tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en regionale partners. Daarmee ontstaat niet alleen meer toegang tot kennis en innovatie, maar wordt ook gewerkt aan een toekomstbestendig en sterk verbonden ondernemersklimaat binnen Geldrop-Mierlo.

Praktijkvoorbeeld: Gorinchem

In Gorinchem werken onderwijs, overheid en bedrijfsleven samen in het i_lab. Het i_lab bevindt zich op de "innovatiecampus" in de stad. Zowel leerlingen van aangesloten scholen als medewerkers van de aangesloten bedrijven kunnen langskomen om nieuwe technologische ontwikkelingen te zien en te gebruiken. Het doel is om innovatief onderwijs aan te bieden en zo uiteindelijk meer technisch geschoold personeel in de regio te krijgen en aan de regio te binden. Projecten die het i_lab aanbiedt, zijn bijvoorbeeld: dronetechonologie, huis van nu (energietransitie), zorg voor later (zorgtechnologie) en lasrobotisering. Bovendien worden er middagen voor werkzoekenden gehouden waar regionale werkgevers spreken of een workshop geven. Het i_lab wordt gezamenlijk bekostigd door ondernemers, overheid en onderwijsorganisaties.

4. Voorstel Stadteland Initiatievenfonds

De systematiek van een gemeentebreed fonds is geen generiek model dat kant-en-klaar op Geldrop-Mierlo wordt gelegd. Aan de hand van gesprekken met de stuurgroep, individuele gesprekken met partijen en bijeenkomsten hebben we input verzameld over de lokale context. Die context is belangrijk in het uitdenken van een goed passend lokaal model. Dit hoofdstuk beschrijft aan de hand van een aantal uitgangspunten hoe het fonds aansluit op de lokale werkelijkheid.

In Geldrop-Mierlo bestaat al een rijke structuur van collectieven en organisaties. Het Stadteland Initiatievenfonds bouwt hier zoveel mogelijk op voort. Waar de collectiviteit nog ontbreekt — zoals op verschillende terreinen, in de wijken en in het buitengebied – zal het fonds worden ingezet voor opbouw ervan. Het fonds is daarmee ook een aanjager van organisatievorming. De wens is om het fonds te verdelen over verschillende gebieden. In deze zogeheten trekkingsgebieden bepalen ondernemers en maatschappelijke organisaties gezamenlijk hun doelstellingen en ambities. Met de geselecteerd verdeling in deze gebieden doen we zoveel mogelijk recht aan de diversiteit van de economie en uiteenlopende belangen van partijen. Tegelijkertijd waken we ervoor dat het fonds niet te veel versnipperd wordt. Te veel gebieden aanwijzen zou ten koste gaan van de slagkracht en een onevenredig groot beroep doen op vrijwillige inzet – ieder gebied moet immers worden aangestuurd.

We komen tot de volgende werkgebieden.

- **Gemeentebreed**
- **Bedrijventerreinen & Landbouw**
- **Centrum Geldrop**
- **Centrum Mierlo**
- **Wijkmanagement Geldrop-Oost**
- **Wijkmanagement Geldrop-West**
- **Wijkmanagement Mierlo**

In de hieropvolgende tekst geven we per gebied een inhoudelijke toelichting.

4.1 Gemeentebreed

In steeds meer ondernemersfondsen wordt een deel van de middelen gereserveerd voor gemeentebrede initiatieven. Dit deel van het fonds is bedoeld voor belangen en projecten die de afzonderlijke trekkingsgebieden overstijgen. Het gaat daarbij zowel om praktische toepassingen, die het functioneren van het fonds ondersteunen, als om strategische initiatieven met een bredere, gebiedsoverstijgende betekenis.

Op praktisch niveau wordt deel van het gemeentebrede budget ingezet om algemene kosten te dekken, zoals het onderhouden van een gezamenlijke website, communicatie richting de diverse partijen of het bekostigen van de jaarlijkse accountantsverklaring. Daarnaast kiezen sommige fondsen ervoor om professionele ondersteuning te organiseren, bijvoorbeeld in de vorm van een fondsmanager. Een fondsmanager kan helpen bij het ophalen en uitwerken van projectideeën, het verbinden van initiatieven tussen de diverse trekkingsgebieden en het actief verkennen van kansen op cofinanciering en subsidies.

Deze professionele inzet is sterk aan te raden en zorgt er niet alleen voor dat ondernemers worden gehoord, maar ook dat ze worden ontzorgd terwijl plannen verder worden gebracht. In de praktijk kan dit het verschil maken tussen een actief en zichtbaar fonds en een passief fonds waarin middelen onbenut blijven.

Naast deze vorm van professionalisering kan het gemeentebrede deel van het fonds ook worden ingezet voor grotere, gebiedsoverstijgende projecten met een meer strategisch karakter. Voorbeelden hiervan kunnen zijn :

- Een gedeelde strategie voor regiopositionering
- Het ontwikkelen van een meerjarige visie en agenda
- Het versterken van de strategische gesprekspartnerrol richting de gemeente
- Het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak voor het aantrekken, binden en behouden van (jong) talent

4.2 Bedrijventerreinen en landbouw

Geldrop-Mierlo kent in totaal formeel negen bedrijventerreinen, waaronder een middelgrote en diverse kleinere terreinen (inclusief terreinen met één of slechts enkele bedrijven). Hieronder een overzicht van de terreinen met een aantal basisfeiten ontleend aan de monitor bedrijventerreinen van de provincie.

Terrein	*Bruto-oppervlakte*	*Aantal bedrijven*	*Aantal banen*	*Parkmanagement*
De Spaarpot (G)	60,8 ha.	120	1930	Nee
De Hooge Akker (G)	23,8 ha.	30	450	Ja
De Smaale (M)	24,0 ha.	60	490	Nee
Emopad (G)	14,8 ha.	70	650	Nee
Oudven (M)	9,8 ha.	70	310	Nee
Vlier-Hulst (G)	6,1 ha.	20	110	Nee
De Bijenkorf (M)	3,1 ha.	10	120	Nee
Bleekvelden (G)	1,8 ha.	10	80	Nee
De Barrier (G)	3,5 ha.	< 10	110	Nee

Een van de belangrijkste punten die naar voren kwamen, was het gebrek aan slagkracht en de behoefte aan verdere professionalisering. Eerdere initiatieven, zoals een onderzoek naar de mogelijkheden van een energiehub, laten zien dat er wel ambities en ideeën zijn, maar dat het vaak ontbreekt aan de middelen en inzetbare uren om deze daadwerkelijk verder te brengen. De komst van het Stadteland Initiatievenfonds biedt de mogelijkheid om hierin een volgende stap te zetten: de bedrijventerreinen kunnen hiermee gezamenlijk een professionele werkorganisatie met gedeeld parkmanagement opzetten. Vanuit het trekkingsgebied is de voorkeur uitgesproken de parkmanager organisatorisch onder te brengen bij de overkoepelende stichting. Dit bevordert de efficiëntie, houdt de administratieve verantwoordelijkheid centraal en draagt bij aan een neutrale positionering van de parkmanager, die voor alle bedrijventerreinen werkzaam kan zijn. De inhoudelijke aansturing vindt plaats vanuit het trekkingsgebied op basis van behoefte en ambitie.

Dit sluit aan bij het belang dat de Provincie hecht aan een goede organisatiegraad op bedrijventerreinen. Een vorm van parkmanagement wordt daarbij gezien als een basisvoorziening. Parkmanagement is de werkvorm gericht op het verbeteren van de omgevingskwaliteit en representativiteit van bedrijventerreinen. Dit gebeurt door professionele en collectieve inzet op het gebied van de openbare ruimte, veiligheid, mobiliteit en duurzaamheid.
Praktisch gaat het om investeringen in onder meer camerabeveiliging, collectieve alarmopvolging, periodieke schouwrondes (met gemeente, politie, brandweer), vergroening, bewegwijzering en strooirondes. Een professionele parkmanager zorgt voor de uitvoering, communicatie en coördinatie en is het aanspreekpunt voor alle ondernemers op het terrein. Het takenpakket van een parkmanager is de afgelopen jaren bovendien verbreed. Naast het beheer van de fysieke omgeving spelen er ook steeds vaker strategische vraagstukken, zoals de energietransitie, netcongestie, samenwerking met het onderwijs, circulariteit, waterbeheer en mobiliteit. Ook kan parkmanagement een rol spelen bij het organiseren van kennis- en netwerkbijeenkomsten én bij het signaleren en benutten van mogelijkheden voor cofinanciering en subsidies. Daarmee kan de parkmanager niet alleen initiatieven coördineren, maar ook actief bijdragen aan het beschikbaar krijgen van de middelen om deze daadwerkelijk uit te voeren. Een blik op de website van de parkmanagementorganisatie in Helmond laat zien hoe breed het takenpakket in de praktijk kan zijn.[1]

De praktijkervaring uit Helmond, Laarbeek, Deurne is dat een bundeling van organisatiekracht wenselijk is om te komen tot schaalvoordeel en een effectieve aanpak. In alle drie de gemeenten worden alle terreinen bediend door één professionele parkmanagementorganisatie. Per terrein wordt gewerkt met gebiedscommissies om de lokale aansturing te borgen. Bij kleinere terreinen wordt veelal gewerkt met ambassadeurs. Voor Geldrop-Mierlo is deze aanpak instructief en gezien de nabijheid kan worden voortgebouwd op deze bewezen methodiek.

Hoewel nog kritisch, geeft de landbouwsector (ZLTO de Peel) aan dat wanneer het fonds plaats vindt, het aanhaken bij de professionele werkorganisatie van de bedrijventerreinen het meest voor de hand ligt. Dit gezien een aantal gedeelde belangen, waaronder de problematiek rond netcongestie, waterbeheer en duurzame energieoplossingen. Bovendien zou het landbouwbudget te beperkt zijn om op zichzelf voldoende impact te maken. Het aanhaken bij de bedrijventerreinen biedt in dat opzicht veel voordelen. De vertegenwoordiging van de landbouw zou daarbij bijvoorbeeld geborgd kunnen worden door het aanwijzen van een eigen commissie / ambassadeur.

De verdere uitwerking van de governance, waaronder de inrichting, samenstelling en verantwoordelijkheden per onderdeel, wordt in hoofdstuk 5 van dit document verder toegelicht.

4.3 Centrum Geldrop en Centrum Mierlo

De kerngebieden van zowel Geldrop als Mierlo hebben al een werkend financieringsmodel voor het centrummanagement via de reclamebelasting (RB). Het Stadteland Initiatievenfonds heeft als doel deze bestaande structuren te borgen en te versterken. Beide gebieden krijgen binnen het fonds straks een eigen trekkingsrecht, maar vanwege de vergelijkbare systematiek worden zij hier gezamenlijk besproken. Centrummanagement Geldrop is de trekkingsgerechtigde organisatie in Geldrop en Centrummanagement Mierlo die in Mierlo.

[1] www.bedrijventerreinenhelmond.nl

De tarieven van de reclamebelasting liggen op een hoger niveau dan het beoogde tarief voor het Stadteland Initiatievenfonds. Daarmee zijn de opbrengsten van de reclamebelasting ook aanzienlijk hoger dan de opbrengsten die met het fonds zouden worden gegenereerd. Om dit te ondervangen wordt gekozen voor een gelaagde systematiek: de centrumorganisaties ontvangen hun basisfinanciering nog steeds via de reclamebelasting en realiseren een aanvullend deel via het trekkingsrecht uit het Stadteland Initiatievenfonds. De bestaande reclamebelasting wordt afgestemd op het nieuwe fonds, zodat er een coherent financieringsstelsel voor de centra ontstaat.
De centrumorganisaties kunnen gewoon blijven werken zoals ze dat nu ook al doen, met één begroting en verantwoording, waarvan zowel de gemeente een afschrift krijgt (voor aanvraag Reclamebelasting) als het fonds (voor aanspraak op eigen trekkingsrecht). Naar verwachting zullen de totale opbrengsten voor de centrumorganisaties licht groeien. Dit komt doordat een grotere groep straks meebetaald aan het Stadteland Initiatievenfonds dan dat nu bijdraagt aan de reclamebelasting. Bij de reclamebelasting betalen alleen de gebruikers van panden, bij het fonds betalen straks ook de eigenaren mee.

In dit proces is de aanpassing van de verordening voor de Reclamebelasting integraal door de gemeente meegenomen. In goed overleg en in samenspraak met de centrumorganisaties van zowel Geldrop als Mierlo worden berekeningen gemaakt voor een nader te bepalen percentage korting op de huidige Reclamebelasting. Met deze aanpassing wordt dubbele belasting waar mogelijk voorkomen, waardoor de overgrote meerderheid van de huidige RB-plichtigen in de nieuwe situatie nagenoeg dezelfde investering doen, maar zij er als collectief op vooruitgaan door de grotere groep bijdragers.

4.4 Wijkmanagement Geldrop-Oost en Geldrop-West

Buiten het centrum kent Geldrop een gevarieerde economische en maatschappelijke structuur, met onder meer zorg, onderwijs, sport, cultuur en verspreide bedrijvigheid. In aansluiting op de gemeentelijke organisatie en bestaande wijkstructuren wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen Geldrop-Oost en Geldrop-West. Geldrop-Oost en Geldrop-West krijgen binnen het Stadteland Initiatievenfonds elk een eigen trekkingsrecht. De beredenering voor deze opdeling is dat daarmee wordt aangesloten op de werkgebieden van de gemeente. Dit maakt het mogelijk om beter aan te haken bij de bestaande wijkorganisaties en gemeentelijke investeringsagenda's. Beide gebieden beschikken reeds over actieve wijkstructuren, waardoor op bestaande netwerken kan worden voortgebouwd. Dit staat echter niet in de weg dat de trekkingsgebieden waar gewenst de krachten mogen bundelen en gemeenschappelijk kunnen optrekken.

4.5 Wijkmanagement Mierlo

Op eenzelfde wijze is het voorstel om een trekkingsrecht voor de wijken van Mierlo in te richten. Het begrip 'wijk' is hierbij wat breed geformuleerd, omdat ook het buitengebied van Mierlo binnen dit trekkingsgebied valt. Een belangrijke vraag daarbij is hoe dit trekkingsrecht het beste kan worden aangestuurd. In eerste instantie is verkend of hiervoor een rol kan worden weggelegd voor de Ondernemersvereniging Mierlo (OVM), aangezien een groot aantal ondernemers uit de wijken en het buitengebied bij de vereniging is aangesloten.

Om deze mogelijkheid verder te onderzoeken, is met de OVM gesproken over de opbouw van het gebied en de mogelijke rol van de vereniging. Daarbij zijn onder meer de verdeling van de verschillende sectoren, het aandeel daarvan in het totale aantal panden en de te verwachten opbrengsten van het Stadteland Initiatievenfonds in beeld gebracht. Op basis hiervan ziet de OVM zeker mogelijkheden om een rol te spelen in de aansturing van het trekkingsgebied. Wel heeft de vereniging de voorkeur om deze rol los te koppelen van de bestaande vereniging en haar reguliere activiteiten. Daarmee ontstaat ruimte om de middelen uit het fonds specifiek in te zetten voor initiatieven die het gehele gebied ten goede komen, zonder dat deze onderdeel worden van de reguliere activiteiten van de OVM.
Deze opzet biedt bovendien kansen om de samenwerking tussen de OVM en andere organisaties in Mierlo verder te versterken. Zo kan het trekkingsrecht worden benut om bestaande initiatieven en organisaties, zoals de wijkorganisatie, beter met elkaar te verbinden en gezamenlijke projecten mogelijk te maken. De rol van de OVM zou daarmee niet alleen gericht zijn op het vertegenwoordigen van ondernemers, maar juist ook op het stimuleren van bredere samenwerking tussen ondernemers en niet-ondernemers binnen het gebied.

4.6 Bijzondere stakeholders

Onderwijs

Vanuit het Strabrecht College is positief gereageerd op de mogelijke komst van het Stadteland Initiatievenfonds. Als een van de Brainportscholen in de regio zoekt de school actief naar samenwerking met bedrijven en organisaties in de omgeving. Het fonds kan hierin een verbindende rol vervullen, zowel bij het leggen van sectoroverstijgende contacten als bij het opzetten en uitvoeren van gezamenlijke projecten. Naast activiteiten als bedrijfsbezoeken en studiemarkten ziet de school ook kansen voor meer structurele samenwerking, bijvoorbeeld in de vorm van een gedeeld stageplatform: een (digitale) plek waar vraag en aanbod van stageplekken bij elkaar komen. Het Strabrecht College heeft aangegeven al formatie te hebben vrijgemaakt om een actieve rol binnen het Stadteland Initiatievenfonds te kunnen vervullen.

Anna Zorggroep

Als grootste werkgever, centrale maatschappelijke voorziening en organisatie met een aanzienlijk vastgoedbezit is de Anna Zorggroep een prominente partij binnen Geldrop-Mierlo. Om die reden hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden met de Anna Zorggroep over het initiatief om een gemeentebreed fonds op te zetten. Daarbij is zowel gesproken over de mogelijke meerwaarde van het fonds voor de zorgsector als over de positie die de Anna Zorggroep daarin zou kunnen innemen.

De Anna Zorggroep heeft daarbij aangegeven geen voorstander te zijn van de komst van het fonds en de meerwaarde ervan voor de organisatie onvoldoende te zien. Ook wordt de systematiek van het fonds, in combinatie met de financiële impact als niet passend en niet haalbaar beschouwd. Tegelijkertijd is de positie van de Anna Zorggroep relevant voor de inrichting van het fonds, gezien haar omvang en het aandeel dat zij vertegenwoordigt. Daarom zijn verschillende mogelijkheden voor de positie in het fonds verkend. Voor de huidige berekeningen is uitgegaan van deelname van de zorgsector aan de trekkingsgebieden Geldrop-West en Geldrop-Oost.

Het contact over het vervolg van het Stadteland Initiatievenfonds wordt tussen de gemeente en de Anna Zorggroep voortgezet.

Voorbeeld bestedingen vanuit de zorg

Los van de uiteindelijke positionering van de zorgsector zijn er verschillende typen initiatieven denkbaar waarmee een fonds voor zorgorganisaties meerwaarde kan hebben. Deze kunnen grofweg in drie categorieën worden verdeeld.

1. Reguliere omgevingsbelangen. Investeringen die zorgorganisaties gemeen hebben met andere ondernemers:
   - Schoon, heel en veilig (inclusief cyberveiligheid)
   - Arbeidsmarkt: deelname aan open bedrijvendagen, stagemarkten en loopbaanoriëntatie
   - Bereikbaarheid en mobiliteit: deelfietsen, gezamenlijke parkeeroplossingen
   - Energie en netcongestie: deelname aan een gezamenlijke energiehub

2. Activiteiten voor cliënten, patiënten en bezoekers
   - Culturele activiteiten: klassieke concerten, tentoonstellingen van lokale kunst
   - Dorpsdiners en ontmoetingsactiviteiten
   - Fruit op het werk afkomstig van lokale leveranciers
   - Kennis- en netwerkbijeenkomsten voor zorgmedewerkers en bestuurders

3. Brede maatschappelijke co-financiering
   - Sportevenementen in samenwerking met lokale verenigingen
   - Buitenkasten voor AED-apparatuur
   - Verduurzaming: in Helmond kregen zorgorganisaties professionele begeleiding bij hun verduurzamingsopgave via de "Kickstart Green Deal" in samenwerking met InduSym
   - Een bijzonder voorbeeld: Ziekenhuis Amstelland vond via het Stadsfonds Amstelveen contact met vastgoedeigenaren in haar zoektocht naar tijdelijke huisvesting voor medewerkers. Het fonds werkt zo ook als ontmoetingsplatform.

Daarnaast werd vanuit de stuurgroep nog een lokaal voorbeeld aangedragen. Vanuit de Anna Zorggroep is in Geldrop-Mierlo al een team voor palliatieve zorg opgezet, dat zich richt op ondersteuning in de laatste levensfase. Ook ondernemers buiten de zorg kunnen hieraan een waardevolle bijdrage leveren. Denk bijvoorbeeld aan praktische ondersteuning vanuit notarissen, uitvaartverzorgers en assurantiekantoren, die vanuit hun eigen expertise te maken hebben met vraagstukken rondom de laatste levensfase. Daarnaast kunnen ook meer maatschappelijke activiteiten worden ondersteund, zoals het organiseren van leuke momenten of activiteiten van waardering voor mantelzorgers. Door deze ondernemers en organisaties met elkaar en met het bestaande team voor palliatieve zorg te verbinden, kunnen aanvullende activiteiten en vormen van ondersteuning ontstaan. Het Stadteland Initiatievenfonds kan een rol spelen bij het faciliteren van deze samenwerking en het ontwikkelen van gezamenlijke initiatieven.

Tarief en fondsomvang
Het tarief is vastgesteld op €65 per €100.000 WOZ-waarde. Dit tarief ligt in het midden van het landelijke spectrum en is na overweging van diverse bedragen gekozen in overleg met de stuurgroep. Bij de keuze voor dit tarief is naast de te verwachten opbrengst ook gekeken naar de financiële ruimte die nodig is om de ambities van het fonds te realiseren. Het gekozen tarief biedt naar verwachting voldoende middelen om zowel de noodzakelijke professionele ondersteuning en organisatie te bekostigen als ruimte te creëren voor concrete initiatieven en projecten. Op basis van het gemeentelijke WOZ-bestand levert het fonds circa €444.000 per jaar op.

Parameter	Waarde
Tarief	€ 65 per € 100.000 WOZ-waarde
Verdeelsleutel	55% eigenaar · 45% gebruiker
Geraamd fondsvolume	± € 444.000 per jaar
Inning	Via gemeente (OZB-opslag), integraal overgedragen aan Stichting

De verdeelsleutel van 55%/45% sluit aan op de bestaande OZB-verhouding voor niet-woningen in de gemeente. Over een pand dat leeg staat wordt alleen de OZB-eigenarenbelasting betaald.

4.7 Opbrengsten per gebied

Ieder trekkingsgebied ontvangt een budget naar rato van de WOZ-inleg van de bijdragers in dat gebied. De trekkingsgerechtigde organisatie bepaalt zelf — binnen de aanvraagcriteria — hoe dit budget wordt besteed. 15% van het totale fondsvolume wordt centraal gehouden voor de professionele werkorganisatie. In de tabel hieronder worden de budgetten per gebied weergegeven. De budgetten hangen samen met de vastgoedwaarde in een gebied. Meer vastgoed betekent, logischerwijs, een hoger gezamenlijk budget. De budgetten zijn gebaseerd op de cijfers met peildatum 01-01-2025. Er kunnen – kleine – fluctuaties komen in de bedragen door waardeontwikkelingen of de bouw van nieuwe bedrijfsvestigingen. Het advies is om circa eens per drie jaar een update uit te voeren om zicht te houden op veranderingen. De bedragen in de tabel zijn naar beneden afgerond op hele duizendtallen. Hierdoor kan de optelsom van afzonderlijke bedragen afwijken van de vermelde totalen.

Werkgebied	Werkbudget
Gemeentebreed aandeel (15%)	**€ 66.000**
Bedrijventerreinen & Landbouw	**€ 166.000**
Centrum Geldrop	**€ 28.000**
Geldrop-Oost	**€ 42.000**
Geldrop-West	**€ 75.000**
Centrum Mierlo	**€ 16.000**
Mierlo Wijkeconomie	**€ 48.000**
Totaal	**€ 444.000**

Voor een gedetailleerdere opbouw van de bedragen, zie ook de tabel van bijlage 2.

5. Governance en techniek

Dit hoofdstuk beschrijft de concrete inrichting van het Stadteland Initiatievenfonds: het tarief, de experimenteerperiode, het bestuur, de aanvraagcriteria en de trekkingsrechten per gebied.

5.1 Onafhankelijk bestuur

Het fonds wordt beheerd door een onafhankelijke Stichting Stadteland Initiatievenfonds Geldrop-Mierlo. Bestuursleden die zitting nemen in de stichting hebben een onafhankelijke signatuur en zijn niet verbonden aan een van de bestaande collectieven. De gemeente heeft geen zitting in het bestuur, vanuit de gedachte dat het een fonds voor en door ondernemers en lokale organisaties moet worden. Wel is het mogelijk dat iemand van de ambtelijke staf als adviseur aansluit bij de bestuursvergadering om onderling informatie uit te wisselen en de lijnen kort te houden.

De verantwoordelijkheden van het bestuur zijn als volgt:

- Bewaken van de financiële integriteit en zorgen voor transparante verantwoording;
- Stimuleren van de organisatiegraad in niet of beperkt georganiseerde gebieden;
- Ondersteunen van gebieden en initiatiefnemers met kennis, organisatiekracht en inspiratie;
- Stimuleren van samenwerking tussen de trekkingsgebieden en cross-overs realiseren waar mogelijk;
- Actief communiceren over bestedingen en ontwikkelingen via een jaarverslag (met accountsverklaring) en diverse publieke kanalen (website, nieuwsbrief, digitale community-platforms);
- Afstemming met de gemeente en bewaken van de principes van non-interventie en non-substitutie.

Om deze taken op adequate wijze uit te voeren heeft het fonds de mogelijkheid zich laten bij te laten staan door een professionele fondsmanager. Gezien de landelijke praktijkervaring behoort een dergelijke investering ook tot de aanbeveling. Van het totale fondsvolume wordt 15% centraal gereserveerd voor de professionele werkorganisatie. De overige 85% wordt verdeeld over de trekkingsgebieden naar rato van inleg.

Bij een positief raadsbesluit zal de stuurgroep zorgdragen voor de opstart van het fonds. Naast het uitwerken van de criteria, de selectieprocedure en de benoeming van het onafhankelijke stichtingsbestuur, kan de stuurgroep in de overgangsfase ook de noodzakelijke voorbereidende en organisatorische werkzaamheden coördineren. Hiermee wordt beoogd het fonds vlot operationeel te maken, zonder dat de volledige inrichting van de stichting hoeft te worden afgewacht. Deze tijdelijke rol is gericht op een soepele start en een zorgvuldige overdracht aan het formele stichtingsbestuur, dat vervolgens zelfstandig en onafhankelijk invulling geeft aan de bestuurlijke verantwoordelijkheden.

5.2 Aansturing van de trekkingsgebieden

Er is geen wettelijke grondslag die voorschrijft hoe de governance van trekkingsgebieden moet worden ingericht. In de praktijk zien we twee veelvoorkomende scenario's:

1. Een bestaande organisatie vervult de rol van stakeholder en aanspreekpunt.

In sommige gevallen ligt dit voor de hand. Zo beschikken de centrumgebieden, vanwege de bestaande structuur met reclamebelasting, al over een stichting met een bestuur. Deze organisatie kan dan ook de rol van stakeholder binnen het fonds vervullen.

2. Er wordt een nieuwe organisatie opgericht.

Wanneer er nog geen geschikte stakeholder aanwezig is, of wanneer een bestaande organisatie ervoor kiest haar activiteiten gescheiden te houden van het gemeentebrede fonds, kan een nieuwe organisatie worden opgericht. Daarbij verdient een stichting doorgaans de voorkeur. Een stichting kent geen algemene ledenvergadering, waardoor het bestuur zelfstandig besluiten kan nemen. Dit leidt in de praktijk vaak tot een efficiëntere governance en besluitvorming. Het bestuur van een dergelijke stichting kan bestaan uit vertegenwoordigers van een bestaande stakeholderorganisatie, maar ook uit een combinatie van vertegenwoordigers van meerdere organisaties binnen een trekkingsgebied, die gezamenlijk optrekken binnen het bestuur. Waar mogelijk wordt aangehaakt bij bestaande collectiviteit.

Voorbeeld: Bedrijventerreinen en agrarisch
Voor de bedrijventerreinen is het huidige uitgangspunt om deze binnen het Stadtelandfonds te clusteren en één gezamenlijk trekkingsrecht toe te kennen. De agrarische sector heeft aangegeven hier op aan te willen haken. In dat geval ligt het voor de hand om een gezamenlijke stichting op te richten die verantwoordelijk is voor het parkmanagement. Het bestuur van deze parkmanagementstichting kan worden samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende bedrijventerreinen en de agrarische sector, zodat de verschillende belangen zijn geborgd.

Onder het mom van zoveel mogelijk aanhaken bij bestaande collectiviteit, komt in gemeente Geldrop-Mierlo voor de bedrijventerreinen Gemini naar voren als logisch aanknopingspunt, voor de agrarische sector ZLTO. Het ligt niet voor de hand om de huidige verenigingen te belasten met het parkmanagement, die zich gaat richten op de brede agenda en professionalisering voor alle terreinen. Maar in een nieuwe stichting zou het bestuur (deels) kunnen bestaan uit dezelfde personen als het Gemini bestuur, aangevuld met personen van buiten de vereniging om brede vertegenwoordiging te realiseren. Zoals eerder aangegeven zou het hier ook goed mogelijk zijn een vertegenwoordiger vanuit ZLTO aan te laten sluiten.

Voorbeeld: Wijkmanagement Mierlo
Zoals al kort aangestipt in hoofdstuk 4.5, heeft de lokale ondernemersvereniging OVM de intentie zich in te zetten voor het Stadteland Initiatievenfonds. Dit willen ze echter graag gescheiden houden van hun activiteiten binnen de vereniging. Er is daarom besproken om een stichting op te richten, waar (een deel van) het huidige bestuur van OVM ook een bestuurlijke rol in zal vervullen, in samenwerking met andere organisaties, zoals de bestaande wijkorganisatie of vertegenwoordigers vanuit toerisme en recreatie. Hiermee wordt enerzijds continuering geborgd, terwijl er ook sprake is van een gedeelde belangenbehartiging.

5.3 Voor en door ondernemers en organisaties

Het Stadteland Initiatievenfonds is wezenlijk anders dan een gemeentelijk subsidieloket. Het geld is van de bijdragers zelf — ondernemers en organisaties die via de OZB meebetalen. Zij beslissen, via hun gebiedsorganisaties, over de besteding. De gemeente heeft uitsluitend een inningsfunctie: zij verzorgt de administratieve verwerking en draagt de middelen integraal over aan de op te richten Stichting Stadteland Initiatievenfonds. Zij geeft geen aanwijzingen over bestedingen en heeft geen zitting in het bestuur.

Dit principe — voor en door ondernemers én organisaties — is de ruggengraat van het model. Het zorgt voor eigenaarschap, snelheid en relevantie. Initiatieven worden gedragen omdat de bijdragers zelf hebben meebeslist, niet omdat de gemeente ze heeft opgelegd.

De gemeente is meer dan enkel een financieel doorgeefluik om tenminste twee redenen.

1. De gemeente en het fonds (en daaraan verbonden collectieven) zullen in de praktijk veel samenwerken. We schetsten in dit rapport al diverse opgaven die zowel een publieke als een private component kennen: verduurzaming, arbeidsmarkt, maatschappelijke verbondenheid, levendige centra, vitale wijken. Met de komst van het fonds zal die samenwerking tussen gemeente en ondernemers/organisaties een impuls krijgen. In die zin is er een belangrijke meerwaarde voor de gemeente bij de komst van het fonds. Er komen meer en beter georganiseerde samenwerkingspartners bij om resultaten te boeken op betekenisvolle onderwerpen.
2. De gemeente is zelf eigenaar en gebruiker van diverse maatschappelijke panden (gemeentehuis, onderwijs, sportaccommodaties, cultuur). De gemeente investeert als privaatrechterlijke partij net zo goed in het Stadteland Initiatievenfonds. Het uitgangspunt is daarbij wel dat de gemeente die vastgoedpositie niet gebruikt om alsnog (politiek) te sturen. Natuurlijk is het zaak om de diverse gebruikers van gemeentelijk vastgoed wél bij het fonds te betrekken. Juist de participatie van onderwijs, sport, cultuur leidt tot veel dynamiek en boeiende cross-overs.

5.4 Communicatie en draagvlak

Het Stadteland Initiatievenfonds staat of valt met zichtbaarheid. Bijdragers die niet begrijpen wat er met hun geld gebeurt, zullen het fonds niet als zinvol ervaren. De stuurgroep benadrukt het belang van transparante en actieve communicatie:

- Periodieke communicatie over de resultaten die worden geboekt via verschillende kanalen (website, nieuwsbrieven, digitale platforms) zodat het fonds gaat leven bij de betrokkenen
- Laagdrempelige toegang tot het fonds, een beroep kunnen doen op een fondsmanager die besturen en plannenmakers begeleidt en ontzorgt
- Jaarlijkse verantwoording via een openbaar jaarverslag, met inzicht in bestedingen per trekkingsgebied
- Actief gesprekken aangaan met partijen, organisatie van bijeenkomsten met breed uitnodigingsbeleid, inspiratie en kennis aanbieden

Een van de doelstellingen van het fonds is om te fungeren als ontmoetingsplatform. Organisaties die normaal gesproken nauwelijks contact hebben, vinden elkaar via het fonds. Dat vergroot het draagvlak en kan leiden tot meer (en soms onverwachte) samenwerkingen.

5.5 Pilot en evaluatie

Het Stadteland Initiatievenfonds start als een pilot van vijf jaar. Die aanloopperiode biedt ruimte om het fonds in te richten, ervaring op te doen en waar nodig bij te sturen. Er zijn drie dimensies waarop organische groei wordt verwacht:

- **Tarief.** Er wordt bewust gekozen voor een beperkt starttarief. Liever dat bij succes het tarief verder kan worden opgebouwd dan dat op voorhand te fors wordt ingezet en er te veel reserves ontstaan. Tegelijkertijd zou te laag inzetten ook onverstandig zijn, daarmee kan het fonds de verwachtingen niet inlossen. Het fonds moet minimaal enige professionaliteit en tevens nog het nodige projectgeld bieden om zaken in gang te zetten. Vanuit de landelijke praktijk is de stelregel dat een minimale omvang van € 300.000,- noodzakelijk is om die professionele organisatie te kunnen opbouwen.

- **Samenwerking tussen gebieden.** Een gezamenlijk fonds zonder schotten aan de voorkant biedt de meeste slagkracht en grootste kans op samenwerking en cross-overs. Het Sliedrechtse model (zie ook hoofdstuk 2.3) sprak bij de stuurgroep tot de verbeelding. Maar partijen moeten wennen aan collectief met elkaar investeren. Een systeem van trekkingsrechten waarbij ieder gebied een eigen budget heeft biedt dan houvast. Het is gemakkelijker om het collectieve belang te duiden voor een afgebakend gebied, dan voor een hele gemeente. Het bestuur van het fonds heeft – samen met de beoogde fondsmanager – de taak om het gesprek tussen gebieden te bevorderen en kruisbestuiving mogelijk te maken. De verwachting is dat crossovers en gebiedsoverstijgende samenwerking organisch zal groeien naarmate het fonds resultaten boekt. Dat kan aanleiding zijn om na vijf jaar kritisch te kijken naar de organisatie, wellicht dat een meer gezamenlijke aanpak dan wel opportuun is.

- **Type bestedingen.** In de startperiode van het fonds is het zaak om zichtbare resultaten te boeken met een aantal concrete activiteiten. Het vestigen van parkmanagement op terreinen en realiseren van KVO-certificering[2], een grote openbedrijvendag in samenwerking met het onderwijs, een paar aansprekende evenementen in centra en wijken, een open boerderijdag of hap- en traproute in het buitengebied. Vervolgens is het zaak om hierop voort te bouwen, en ook de grotere (strategische) thema's aan bod te laten komen (verduurzaming, arbeidsmarkt, netcongestie, cofinanciering binnenhalen, etc.). De praktijk van andere fondsen laat zien dat die groei in type bestedingen vaak vrij organisch verloopt. Overigens moet die doorontwikkeling niet worden gezien als lineair en statisch proces. Ook in de startperiode kan al worden gestart met een onderwerp als netcongestie gezien de urgentie, en ook in latere jaren blijft de sfeerverlichting en de beveiliging van belang.

[2] Keurmerk Veilig Ondernemen, structurele veiligheidsaanpak in samenwerking met gemeente, politie, brandweer. Leidt tot stevige reductie van verzekeringspremies voor alle op terrein gevestigde bedrijven.

De meerwaarde van het fonds voor de gemeente kan vooraf worden beschreven, maar moet zich in de praktijk bewijzen. De pilotperiode van vijf jaar biedt de ruimte om te laten zien welke concrete initiatieven en nieuwe samenwerkingen binnen de gemeente dankzij het fonds ontstaan. In het vijfde jaar van de pilot vindt een evaluatie plaats op initiatief van het fondsbestuur. Op basis van de ervaringen en resultaten wordt een advies neergelegd bij de gemeenteraad over continuering, aanpassingen of uitbreiding van het fonds, waarna de raad een besluit zal nemen.

Daarnaast is in de stuurgroep besproken om na drie jaar een tussentijdse evaluatie uit te voeren. Deze is met name gericht op de vraag of de gekozen opzet in de praktijk voldoende meegroeit met de beoogde organische ontwikkeling, zowel in financiële zin (toereikendheid van het budget) als in territoriale zin (afbakening en werking van de trekkingsgebieden t.o.v. gemeentebrede ambities). Deze tussenevaluatie biedt de mogelijkheid om tijdig bij te sturen waar nodig, zonder dat de structurele systematiek en het bestaansrecht van het fonds ter discussie worden gesteld.

5.6 Aanvraagcriteria

Binnen de trekkingsgebieden bepalen de partijen gezamenlijk waarvoor ze het fonds willen inzetten. De kunst van het fonds is om gebieden en initiatiefnemers de ruimte te bieden om zoveel mogelijk creativiteit en innovatie aan te boren. Tegelijkertijd is het wel goed om enige criteria aan een aanvraag te verbinden. Die criteria moet gebieden helpen om tot goed doordachte en evenwichtige plannen te komen. De criteria waarborgen dat middelen effectief, transparant en conform de fondsgedachte worden ingezet. We geven hieronder enkele voorbeelden van criteria die in de praktijk bij andere fondsen worden gehanteerd.

1. De activiteit is representatief voor het betrokken gebied (of gebieden indien gedragen door meerdere gebieden);
2. De activiteit dient een collectief doel in de gemeente Geldrop-Mierlo
3. De activiteit moet nog plaatsvinden;
4. De aanvraag wordt ingediend door of namens de trekkingsgerechtigde organisatie van het betrokken gebied (niet door een individu of enkele organisatie);
5. De activiteit conflicteer niet met andere activiteiten in de gemeente;
6. Er is voldoende budget beschikbaar in het gebied om de activiteit te kunnen betalen;
7. De aanvraag dient niet om exploitatietekorten te dekken;
8. Bij voorkeur wordt gebruikt gemaakt van de inzet van lokale bedrijven en dienstverleners voor de uitvoering (koop lokaal);
9. De activiteit betreft geen reguliere gemeentelijke taak;
10. De aanvraag is onderbouwd met een gespecifieerde en realistische begroting.

6. Proces en advies

6.1 Lokaal proces in gemeente Geldrop-Mierlo

Er is één moment in het jaar waarop een besluit over de oprichting van een gemeentebreed fonds kan worden genomen en dat is in november/december bij de begrotingsvergadering. In deze vergadering stelt de gemeenteraad de ozb-tarieven voor het komende jaar vast. We werken nu toe naar een raadsbesluit in het najaar van 2026, wat zou betekenen dat bij een positief besluit het Stadteland Initiatievenfonds per 1 januari 2027 officieel van start kan gaan.

Een voorstel voor een gemeentebreed fonds gaat niet uit van een peiling, maar van een voorstel dat voldoende overtuigingskracht heeft voor de gemeenteraad. De raad vraagt daarvoor terecht om een goede onderbouwing van een voorstel: wat is het belang van het voorstel voor Geldrop-Mierlo? Zit het voorstel goed in elkaar? Wat zijn de financiële consequenties? Is er kritiek geweest en hoe is met die kritiek omgesprongen? Zitten er vertrouwenwekkende mensen en deskundigen achter het voorstel? Heeft het voorstel een gerede kans om tot een goede uitvoering te komen? Zijn er mogelijkheden om bij te sturen en vragen te stellen over de uitvoering?

Voorliggend plan voor het Stadteland Initiatievenfonds is ontwikkeld in gesprek met diverse vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en ondernemers binnen de gemeente Geldrop-Mierlo. Enkele tientallen ondernemers hebben deelgenomen aan een of meerdere informatiebijeenkomsten. Een compacte groep van circa 15 vertegenwoordigers is inhoudelijk aangesloten bij de diverse stuurgroepbijeenkomsten. We geven hieronder de verschillende informatie- en contactmomenten weer tijdens het proces.

- Presentatie voor de raadscommissie van Geldrop-Mierlo – 6 oktober 2025
- Stuurgroep bijeenkomsten (6x) van januari tot en met september 2026. Binnen deze groep is toegewerkt naar concreet en breed gedragen plan, met een kritisch-positieve houding vanuit verschillende organisaties en deelgebieden.
- Openbare inspiratie bijeenkomst, specifiek gericht op de non-profit sector maar vrij toegankelijk – 27 mei 2026
- Diverse gesprekken met stakeholders uit verschillende sectoren, waaronder zorg, cultuur, onderwijs en lokale organisaties
- Integrale gemeentelijke/ambtelijke sessies en gesprekken – januari 2026 tot heden
- Uitvoering van een doorlopende communicatiestrategie vanuit de gemeente via digitale nieuwsbrief en diverse sociale mediakanalen in combinatie met offline communicatie, waaronder weekbladen, folders en posters. Ook is er via de gemeentelijke website gecommuniceerd, waaronder met een specifieke webpagina over het Stadteland Initiatievenfonds, het opstellen van een infographic en is naar elke eigenaar en gebruiker van een niet-wonen object een brief gestuurd – februari 2026 tot heden
- Presentatie voor cultuurorganisaties – 30 juni 2026
- Raadsinformatie brief – juli 2026
- Breed aangekondigde inloopsessies op 1 september (avond) in Mierlo en 9 september (ochtend/middag) in Geldrop. Mensen konden binnen lopen om vragen te stellen of mee te denken over het Stadteland Initiatievenfonds
- Beeldvormende commissie op 12 oktober

Aankomende momenten in het proces:

- Oordeelsvormende commissie op 30 november
- Besluitvormende gemeenteraad 14 december

Daarnaast hebben diverse organisaties die betrokken zijn geweest bij de stuurgroep op eigen initiatief informatiemomenten georganiseerd:

- Informatieavond met presentatie bij Ondernemersvereniging Gemini – april 2026
- Informatieavond met presentatie bij Ondernemersvereniging Mierlo – april 2026
- Communicatie met de achterban door meerdere organisaties, onder andere met gebruik van nieuwsbrieven en sociale media.

Voorafgaand aan dit traject heeft de gemeente zich op verschillende momenten laten informeren over de mogelijkheden en meerwaarde van een gemeentebreed fonds, waaronder:

- Presentatie aan het Economisch Platform door Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen Nederland (PVB) - 2024
- Presentatie aan het Economisch Platform door Blaauwberg – juli 2025
- Presentatie aan het college van B&W door Blaauwberg – september 2025

De volgende partijen zijn in de loop van het proces in de stuurgroep betrokken geweest bij het gesprek over een fonds:

- Ondernemersvereniging Gemini
- Ondernemersvereniging Mierlo (OVM)
- Coöperatie De Hooge Akker
- Centrummanagement Geldrop
- Centrummanagement Mierlo
- Sportraad Geldrop-Mierlo
- ZLTO de Peel
- Werkgroep Horeca Dommeldal
- Vertegenwoordiger Bedrijventerrein Emopad
- Vertegenwoordiger Bedrijventerrein De Bijenkorf
- Vertegenwoordiger Bedrijventerrein De Smaale
- Vertegenwoordiger Bedrijventerrein De Spaarpot
- Strabrecht College (VO), De Ganzenbloem (PO) en Beneden Beekloop (PO) namens SILFO

Daarnaast zijn nog individuele gesprekken gevoerd met diverse stakeholders

6.2 Conclusie en advies

In dit rapport hebben we onderzocht of een gemeentebreed Stadteland Initiatievenfonds van meerwaarde kan zijn voor Geldrop-Mierlo en zo ja, hoe een dergelijk fonds lokaal kan worden ingericht. De afgelopen maanden is hierover gesproken met de stuurgroep en met een brede groep ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen. Deze gesprekken hebben inzicht gegeven in de kansen en aandachtspunten, maar ook in de bestaande samenwerking en organisatiekracht binnen de gemeente. Op basis daarvan komen we in dit hoofdstuk tot onze conclusie en advisering.

Uit dit onderzoek blijkt dat Geldrop-Mierlo gebaat is bij de komst van het Stadteland Initiatievenfonds. De meerwaarde zit daarbij niet alleen in het beschikbaar komen van extra financiële middelen. Het fonds geeft ook vooral een structurele impuls aan de organisatiekracht en samenwerking die nodig zijn om lokale en gebiedsoverstijgende opgaven daadwerkelijk op te pakken.

Die behoefte is op verschillende plekken in de gemeente zichtbaar. Op de bedrijventerreinen is de organisatiegraad nog onvoldoende om gezamenlijk te werken aan onder meer veiligheid, verduurzaming en toekomstbestendigheid. In het buitengebied vragen ontwikkelingen rond energie, waterbeheer en stikstof om meer gezamenlijke regie. Ook bij thema's als arbeidsmarkt, talent, maatschappelijke verbondenheid, innovatie en digitalisering is de schaal van de individuele ondernemer of organisatie vaak te klein om zelfstandig tot effectieve oplossingen te komen. Tegelijkertijd blijven kansen op cofinanciering vanuit provincie, Brainport, Rijk en Europa nu deels onbenut, omdat daarvoor juist een georganiseerde samenwerking, professionele uitvoeringskracht en eigen investeringsvermogen nodig zijn.

Een ander belangrijk onderdeel is het lokale verenigingsleven. Sport-, cultuur- en andere verenigingen vormen een belangrijke basis voor de leefbaarheid, sociale samenhang en ontmoeting in Geldrop-Mierlo. Tegelijkertijd staan veel verenigingen voor uitdagingen op het gebied van vrijwilligers, organisatiekracht, accommodaties en continuïteit. Het Stadteland Initiatievenfonds biedt mogelijkheden om verenigingen hierin te ondersteunen en om nieuwe verbindingen te leggen tussen verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarmee kunnen niet alleen bestaande activiteiten en voorzieningen worden versterkt, maar ontstaan ook kansen voor nieuwe initiatieven en samenwerkingen. Het verenigingsleven is daarmee een volwaardige partner in het fonds en een belangrijke drager van de maatschappelijke meerwaarde ervan.

Het fonds biedt voor deze opgaven een passend instrument. Het brengt structureel middelen bijeen, versterkt bestaande collectieven en helpt nieuwe organisatiekracht op te bouwen waar die nog beperkt aanwezig is. Daarmee is het fonds nadrukkelijk meer dan slechts een financieringsbron. De doelstelling is om het zich te laten ontwikkelen als platform voor samenwerking, cofinanciering en professionele ondersteuning. Juist die combinatie is relevant in een gemeente die onderdeel is van de dynamische Brainportregio, maar tegelijkertijd een relatief lage arbeidsquote kent en daarmee sterk het karakter van een woongemeente heeft. De opgave is om economische bedrijvigheid, maatschappelijke verbondenheid en lokale levendigheid voldoende te versterken en jong talent aan Geldrop-Mierlo te blijven binden.

De landelijke praktijk ondersteunt deze conclusie. Gemeentebrede fondsen functioneren inmiddels in circa vijftig Nederlandse gemeenten en laten zien dat een structurele financiële basis kan bijdragen aan meer organiserend vermogen, samenwerking en investeringen. Daarbij is een belangrijke les dat fondsen niet in de plaats komen van bestaande collectieven, maar deze juist versterken. Dat sluit goed aan bij de situatie in Geldrop-Mierlo, waar al verschillende vormen van samenwerking bestaan, maar waar tegelijkertijd gebieden zijn waar de organisatiegraad nog verder kan worden opgebouwd.

De conclusie dat een fonds meerwaarde heeft, betekent niet dat alle partijen daar hetzelfde over denken. Zo heeft de Anna Zorggroep aangegeven geen voorstander te zijn van de komst van het fonds en de meerwaarde voor de eigen organisatie vooralsnog niet te zien. Ook vanuit de landbouwsector, vertegenwoordigd door ZLTO de Peel, is kritisch gereageerd. Deze geluiden zijn relevant en daarom nadrukkelijk in het rapport meegenomen. Tegelijkertijd geven zij onvoldoende aanleiding om de hoofdconclusie te wijzigen. De kritische geluiden onderstrepen vooral het belang van een zorgvuldige inrichting en van ruimte voor maatwerk. Voor zowel de Anna Zorggroep als ZLTO zijn in het rapport verschillende mogelijke posities verkend. Daarbij is het van belang om het fonds niet als een volledig uitgewerkt eindmodel te beschouwen, maar als een instrument dat zich in de praktijk verder kan ontwikkelen. Het voorgestelde model biedt daarvoor voldoende ruimte. De vijfjarige experimentperiode in combinatie met de tussentijdse evaluatie maakt het mogelijk om ervaring op te doen, resultaten zichtbaar te maken en waar nodig bij te sturen.

Met deze aanpak krijgen ondernemers en maatschappelijke organisaties zelf meer mogelijkheden om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen voor hun omgeving. Dat sluit aan bij de bestaande traditie van samenwerking in Geldrop-Mierlo en bij de opgaven waarvoor de gemeente de komende jaren staat. Het Stadteland Initiatievenfonds kan daarmee een belangrijk instrument worden voor een economisch sterk, maatschappelijk verbonden en toekomstbestendig Geldrop-Mierlo.

Op grond van bovenstaande adviseren wij de gemeenteraad van Geldrop-Mierlo om over te gaan tot oprichting van het Stadteland Initiatievenfonds per 1 januari 2027, als experiment voor de duur van vijf jaar, met een tussentijdse evaluatie na drie jaar.

Bijlage 1: Infographic voorstel Stadteland Initiatievenfonds

Stadtelandfonds Geldrop-Mierlo

De essentie van de startnotitie op één pagina

Blaauwberg

Rapportage · Concept · september 2026

1. Doel van het Stadtelandfonds Eén gemeentebreed investeringsfonds, vóór en dóór ondernemers én maatschappelijk middenveld — stabiele backbone voor gezamenlijke projecten, voortbouwend op bestaande centrumfondsen en de landelijke praktijk van ondernemersfondsen.

±€440k	>50	6
fondsvolume / jaar	gemeenten met fonds	trekkingsgebieden

2 Wijze van organisatie

- Onafhankelijke Stichting Stadtelandfonds bestuurt het fonds
- Gemeente: alleen inningsfunctie (OZB-opslag), geen sturing
- Tarief €65/€100.000 WOZ · 55% eigenaar – 45% gebruiker
- 15% centraal, 85% naar trekkingsgebieden naar rato WOZ
- Start als 5-jarig experiment, evaluatie in het 3e en 5e jaar

Verdeling in trekkingsrechten (±€440.000/jaar)

Gebied	Trekkingsgerechtigde organisatie	Trekkingsrecht
Bedrijventerreinen & Landbouw	Parkmanagementorganisatie + Landbouwcommissie ZLTO	€ 166.000
Centrum Geldrop	Centrummanagement Geldrop	€ 28.000
Wijkmanagement Geldrop	Wijkorganisatie / Onafhankelijke commissie	€ 117.000
Centrum Mierlo	Centrummanagement Mierlo	€ 16.000
Wijkmanagement Mierlo	OVM / onafhankelijke commissie	€ 48.000
Centrale werkorganisatie (20%)	Stichting Stadtelandfonds Geldrop-Mierlo	± € 66.000
Totaal fonds		**± € 440.000**

3 Non-interventie & non-substitutie

Non-interventie Geen gemeentelijke sturing op bestedingen. Ondernemers en organisaties beslissen zelf, via gebiedsorganisaties.

Non-substitutie Geen publieke (onderhouds-)taken op het fonds afgewenteld. Aanvullend op publieke taken, niet vervangend.

Vastgelegd in convenant met de gemeente · jaarlijkse verantwoording · praktijk: non-substitutie leidt juist tot méér publieke cofinanciering, niet minder.

4 Gezamenlijke thema's

Energietransitie	Arbeidsmarkt	Sfeer & levendigheid	Evenementen
Netcongestie	Circulariteit	Innovatie & digitalisering	Veiligheid
Toerisme & recreatie	Klimaatadaptatie	Vitale wijken en buitengebied	Parkmanagement

Faciliterend en vraag-gestuurd kader — geen vastomlijnd programma; initiatieven ontstaan vanuit de praktijk.

5 Verwachte resultaten

- ✓ Hogere organisatiegraad
- ✓ Meer collectieve investeringen
- ✓ Basis op orde (veiligheid, promotie)
- ✓ Werk maken van strategische opgaven
- ✓ Binden van cofinanciering

Samenvatting infographic

Bijlage 2: Gedetailleerde inleg per gebied

Trekkingsgebied	Inleg
Bedrijventerreinen & Landbouw Bestaande uit:	**€ 166.000**
• De Barrier	€ 2.000
• De Bijenkorf	€ 4.000
• De Bleekvelden	€ 3.000
• De Hooge Akker	€ 24.000
• De Smaale	€ 20.000
• De Spaarpot	€ 63.000
• Emopad	€ 17.000
• Hulst-Vlier	€ 6.000
• Oudven	€ 12.000
• Agrarische sector	€ 11.000
Centrum Geldrop	**€ 28.000**
Geldrop-Oost Bestaande uit:	**€ 42.000**
• Braakhuizen	€ 31.000
• Coevering	€ 11.000
Geldrop-West Bestaande uit:	**€ 75.000**
• Akert	€ 9.000
• Genoenhuis	€ 4.000
• Skandia	€ 1.000
• Zesgehuchten	€ 13.000
• Centrum (buiten reclamebelastinggebied)	€ 40.000
• Buitengebied Geldrop (excl. agrarische sector)	€ 6.000
Centrum Mierlo	**€ 16.000**
Mierlo Wijkeconomie Bestaande uit:	**€ 48.000**
Kerkakkers	€ 5.000
Luchen	€ 4.000
Neerakkers	€ 8.000
Centrum (buiten reclamebelastinggebied)	€ 9.000
Buitengebied Mierlo (excl. agrarische sector)	€ 21.000
Gemeentebreed aandeel (15%)	**€ 66.000**
Totaal	**€ 444.000**

Bijlage 3: Voorbeeldprojecten uit andere fondsen

Maatschappelijke initiatieven

Fonds	Wat?
Alblasserdam	Basisschool kinderen toegang geven tot muziek lessen Onderwijsroute RUN-SWIM-RUN VOOR GROEPEN ACHT
Assen	Sportakkoord II
Delft	Science Day Verduurzaming Sportpark Tanthof Zuid Hackaton; studenten verbinden met Hordijk Fitnessbaan
Dordrecht	Basisscholen gaan voor kunst Panel afvalscheiding
Gorinchem	i_Lab
Hardinxveld-Giessendam	Bootreis bewoners Jupitercomplex Sport en muziek bewoners verzorgingshuizen Paashazen langs dorpskernen en verzorgingshuizen
Nieuwkoop	Techniek driedaagse
Utrecht	Inspiratie Science Week
Leeuwarden	Foto exposities 8e dag
Westerveld	Verschillende projecten

Gebieds/sectoroverstijgende initatieven

Fonds	Wat?
Alblasserdam	Next level AED's
Delft	Waterbus
Dordrecht	Werken aan biodiversiteit E-wheels Leen een e-bike
Utrecht	Inspiratie Gebiedsscan NLGreenlabel HKU exposure; studenten kleuren de stad Impact fair Up to do good
Westerveld	Verschillende projecten

Bedrijventerreinen

Fonds	Wat?
Delft	Collectieve inkoop zonnepanelen Entrepreneurship Day Delft 2025 Onderzoek mobiliteit in zuidelijk deel van Delft
Dordrecht	Pilot afvalscheiden
Hardinxveld-Giessendam	Kansen- en Verbeterpuntenonderzoek op Bedrijventerrein Langeveer
Helmond	Smart Synergy
Laarbeek	Parkmanagement Open bedrijvendag
Súdwest-Fryslân	Werkfestival
Utrecht	Inspiratie Vergroening Duurzame mobiliteit en relatiebinding
Westerveld	Verschillende projecten

Centra en wijken

Fonds	Wat?
Delft	Open Monumentendag Delft 2024 Delftse Keramiek Dagen 2025
Dordrecht	Dordrecht pakt uit
Enkhuizen	Etalage van de stad
Enkhuizen	Cultuurkrant De Drom
Hardinxveld-Giessendam	Moonlightshopping in Boven-Hardinxveld
Helmond	Evenementen
Laarbeek	Verschillende projecten Ondernemers in het licht
Utrecht	Inspiratie Burendag Wandelroute
Westerveld	Verschillende projecten

Buitengebied

Fonds	Wat?
Deurne	Project Groen Gas Boerderijdag Buitengebied in Beeld
Hardinxveld-Giessendam	Ontdek de Drechtsteden: Een nieuw platform voor recreatie, cultuur en sport
Laarbeek	Verschillende projecten Laarbeek-app
Leeuwarden	Tour de boer Ontwakend landschap
Utrecht	Inspiratie Sport BUILD!
Westerveld	Verschillende projecten